

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про автомобільний транспорт

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 22, ст.105)

{В редакції Закону № 3492-IV від 23.02.2006, ВВР, 2006, № 32, ст.273}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 586-VI від 24.09.2008, ВВР, 2009, № 10-11, ст.137

№ 2608-VI від 19.10.2010, ВВР, 2011, № 11, ст.69

№ 2753-VI від 02.12.2010, ВВР, 2011, № 18, ст.128

№ 3565-VI від 05.07.2011, ВВР, 2012, № 5, ст.34

№ 4621-VI від 22.03.2012, ВВР, 2013, № 2, ст.11

№ 4715-VI від 17.05.2012, ВВР, 2013, № 8, ст.79

№ 4950-VI від 07.06.2012, ВВР, 2013, № 18, ст.169

№ 5000-VI від 21.06.2012, ВВР, 2013, № 19-20, ст.188

№ 5081-VI від 05.07.2012, ВВР, 2013, № 30, ст.340

№ 5288-VI від 18.09.2012, ВВР, 2013, № 37, ст.490

№ 5459-VI від 16.10.2012, ВВР, 2013, № 48, ст.682

№ 5502-VI від 20.11.2012, ВВР, 2014, № 8, ст.88

№ 406-VII від 04.07.2013, ВВР, 2014, № 20-21, ст.712

№ 1206-VII від 15.04.2014, ВВР, 2014, № 24, ст.885

№ 1253-VII від 13.05.2014, ВВР, 2014, № 28, ст.935

№ 222-VIII від 02.03.2015, ВВР, 2015, № 23, ст.158

№ 552-VIII від 30.06.2015, ВВР, 2015, № 32, ст.318

№ 901-VIII від 23.12.2015, ВВР, 2016, № 4, ст.44

№ 1812-VIII від 17.01.2017, ВВР, 2018, № 7-8, ст.51

№ 2581-VIII від 02.10.2018, ВВР, 2018, № 46, ст.371

№ 54-IX від 11.09.2019, ВВР, 2019, № 40, ст.213

№ 124-IX від 20.09.2019, ВВР, 2019, № 46, ст.295

№ 440-IX від 14.01.2020, ВВР, 2020, № 28, ст.188

№ 1534-IX від 03.06.2021

№ 1712-IX від 07.09.2021, ВВР, 2021, № 47, ст.385

№ 1887-IX від 17.11.2021

№ 2081-IX від 17.02.2022

№ 2173-IX від 01.04.2022

№ 2310-IX від 19.06.2022

№ 2438-IX від 19.07.2022 - щодо набрання чинності див. пункт 2

№ 2956-IX від 24.02.2023}

{У тексті Закону слова "дорожній лист" виключено згідно із Законом № 3565-VI від 05.07.2011}

{У тексті Закону слова "центральный орган виконавчої влади з питань автомобільного транспорту" в усіх відмінках замінено словами "центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту" у відповідному відмінку згідно із Законом № 4621-VI від 22.03.2012}

Цей Закон визначає засади організації та діяльності автомобільного транспорту.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ

Глава 1

ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ

Стаття 1. Визначення основних термінів

У цьому Законі наведені терміни вживаються в такому значенні:

автоматизована система обліку оплати проїзду - програмно-технічний комплекс, призначений для здійснення обліку наданих транспортних послуг за допомогою електронного квитка;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 1812-VIII від 17.01.2017}

автомобільний транспорт - галузь транспорту, яка забезпечує задоволення потреб населення та суспільного виробництва у перевезеннях пасажирів та вантажів автомобільними транспортними засобами;

автомобіль - колісний транспортний засіб, який приводиться в рух джерелом енергії, має не менше чотирьох коліс, призначений для руху безрейковими дорогами і використовується для перевезення людей та (чи) вантажів, буксирування транспортних засобів, виконання спеціальних робіт;

автомобільний транспортний засіб - колісний транспортний засіб (автобус, вантажний та легковий автомобіль, причіп, напівпричіп), який використовується для перевезення пасажирів, вантажів або виконання спеціальних робочих функцій (далі - транспортний засіб);

автомобіль вантажний - автомобіль, який за своєю конструкцією та обладнанням призначений для перевезення вантажів;

автомобіль з водневим паливним елементом (коміркою) - автомобіль (автобус, автомобіль вантажний), оснащений виключно електричними тяговими двигунами (одним чи декількома), які працюють за рахунок енергії, отриманої з водню;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 2956-IX від 24.02.2023}

автомобіль легковий - автомобіль, який за своєю конструкцією та обладнанням призначений для перевезення пасажирів з кількістю місць для сидіння не більше ніж дев'ять з місцем водія включно;

автомобіль плагін-гібридний - колісний транспортний засіб, оснащений електричним тяговим двигуном та двигуном внутрішнього згорання. Система акумулювання електричної енергії (акумуляторна батарея) автомобіля плагін-гібридного має технічні можливості заряджатися від зовнішнього джерела електричної енергії;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 2956-IX від 24.02.2023}

автобус - транспортний засіб, який за своєю конструкцією та обладнанням призначений для перевезення пасажирів з кількістю місць для сидіння більше ніж дев'ять з місцем водія включно;

автостанція - споруда або комплекс будівель, споруд, стоянок та під'їздів для прийняття, відправлення, управління рухом автобусів та обслуговування пасажирів;

автопавільйон - споруда на зупинці для короткочасного перебування пасажирів;

автобусний маршрут - шлях проходження автобуса між початковим та кінцевим пунктами з визначеними місцями на дорозі для посадки (висадки) пасажирів;

автобусний маршрут міський - автобусний маршрут, який не виходить за межі території населеного пункту;

автобусний маршрут приміський - автобусний маршрут, який з'єднує населені пункти і протяжність якого не перевищує 50 км;

автобусний маршрут міжміський - автобусний маршрут, який з'єднує населені пункти і протяжність якого перевищує 50 км;

автобусний маршрут міжнародний - автобусний маршрут, який перетинає державний кордон України;

автобусний маршрут загального користування - автобусний маршрут, на якому здійснюють регулярні пасажирські перевезення;

автобусний маршрут спеціальних перевезень - автобусний маршрут, на якому здійснюють регулярні спеціальні пасажирські перевезення;

автобусний маршрут нерегулярних перевезень - автобусний маршрут, на якому здійснюють нерегулярні пасажирські перевезення;

автомобільний перевізник - фізична або юридична особа, яка здійснює на комерційній основі чи за власний кошт перевезення пасажирів чи (та) вантажів транспортними засобами;

автомобільний самозайнятий перевізник - це фізична особа - суб'єкт господарювання, яка здійснює на комерційній основі чи за власний кошт перевезення пасажирів на таксі без застосування праці найманих водіїв;

{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 586-VI від 24.09.2008}

вантажні перевезення - перевезення вантажів вантажними автомобілями;

вантажна автомобільна станція - комплекс будівель, споруд, призначених для виконання вантажних, господарських робіт з вантажами та надання транспортно-експедиційних послуг перевізникам;

вантажний термінал (автопорт) - комплекс будівель, споруд, обладнаних навантажувальними засобами, призначених для виконання вантажних, господарських робіт з

вантажами, технічного обслуговування автомобільних транспортних засобів, надання транспортно-експедиційних та інших послуг перевізникам;

вантажовідправник - фізична особа, фізична особа - підприємець або юридична особа, яка надає перевізнику вантаж для перевезення та вносить відповідні відомості до товарно-транспортної накладної або іншого визначеного законодавством документа на вантаж;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 1534-IX від 03.06.2021}

вантажоодержувач - фізична особа, фізична особа - підприємець або юридична особа, яка здійснює прийом вантажу та розвантаження транспортного засобу у порядку, встановленому законодавством;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 1534-IX від 03.06.2021}

великоваговий транспортний засіб - транспортний засіб з вантажем або без вантажу, хоча б один з вагових параметрів якого перевищує встановлені на території України допустиму максимальну масу чи осьове навантаження;

великогабаритний транспортний засіб - транспортний засіб з вантажем або без вантажу, хоча б один з габаритних параметрів якого перевищує встановлені на території України допустимі параметри;

відмова від габаритно-вагового контролю - будь-які дії або бездіяльність, у тому числі зафіксовані в автоматичному режимі, що призвели до ухилення від проходження габаритно-вагового контролю в зоні габаритно-вагового контролю;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 1534-IX від 03.06.2021}

внутрішні перевезення - перевезення пасажирів і вантажів між населеними пунктами, розташованими на території однієї держави;

внутрішні перевезення - перевезення пасажирів та/чи вантажів територією України без перетину державного кордону України;

{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 5502-VI від 20.11.2012}

водій - особа, яка керує транспортним засобом і має відповідне посвідчення встановленого зразка;

габаритно-ваговий контроль - контроль за проїздом великовагових та/або великогабаритних транспортних засобів, що включає перевірку на відповідність встановленим законодавством нормативам вагових або габаритних параметрів таких транспортних засобів, наявності дозволу на рух за визначеними маршрутами, а також дотримання визначених у дозволі умов та режиму руху транспортних засобів;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 1534-IX від 03.06.2021}

графік руху - відомості про час і послідовність виконання рейсу;

Договірні Сторони - держави, суб'єкти міжнародних правовідносин, що беруть участь у процесі міжнародних автомобільних перевезень, визначені законодавством;

дозвіл на здійснення міжнародних перевезень автомобільним транспортом - документ, що видається уповноваженими органами Договірних Сторін міжнародним автомобільним

перевізникам для в'їзду, транзитного проїзду через територію Договірних Сторін, а також здійснення інших видів перевезень, передбачених законодавством;

дозвіл органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування - документ, який надає право на здійснення перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування;

дозвіл узгодження умов та режимів перевезень - додатковий дозвіл, що видається уповноваженими органами на проїзд великовагового та (або) великогабаритного транспортного засобу;

документи на вантаж - документи, визначені відповідно до Митного кодексу України, законів України "Про транспортно-експедиторську діяльність", "Про транзит вантажів", інших актів законодавства, в тому числі міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, які необхідні для здійснення перевезення вантажу автомобільним транспортом;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 4621-VI від 22.03.2012}

{Абзац статті 1 виключено на підставі Закону № 3565-VI від 05.07.2011}

досвід роботи - строк діяльності суб'єкта господарювання - автомобільного перевізника, який обчислюється з початку провадження господарської діяльності з надання послуг з перевезення пасажирів чи/та вантажів відповідно до закону. У разі припинення автомобільного перевізника - юридичної особи шляхом реорганізації (злиття, приєднання, поділу, перетворення) досвід його роботи набуває новостворена юридична особа (новостворені юридичні особи). У разі створення юридичної особи, власником або одним з власників якої є автомобільний перевізник, який є фізичною особою - підприємцем, підприємницька діяльність якої припинена, досвід роботи цієї фізичної особи - підприємця набуває новостворена юридична особа (досвідом роботи такої новоствореної юридичної особи вважається досвід роботи того власника, який має найбільший строк діяльності з надання послуг з перевезення пасажирів чи/та вантажів);

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 4621-VI від 22.03.2012}

електричний колісний транспортний засіб - дво- і більше колісний транспортний засіб, оснащений виключно електричними тяговими двигунами (одним чи декількома) та системою акумулювання електричної енергії (аккумуляторною батареєю), яка має технічні можливості заряджатися від зовнішнього джерела електричної енергії;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 2956-IX від 24.02.2023}

електробус - автобус, оснащений виключно електричними тяговими двигунами (одним чи декількома) та системою акумулювання електричної енергії (аккумуляторною батареєю);

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 2956-IX від 24.02.2023}

електробус з подовженим запасом ходу - різновид електробуса з двигуном внутрішнього згорання, який не з'єднаний з трансмісією, тобто не бере участі в пересуванні транспортного засобу та призначений лише для обертання електрогенератора, оснащений та приводиться в рух виключно електричними тяговими двигунами (одним чи декількома), системою акумулювання електричної енергії (аккумуляторною батареєю), яка здатна заряджатися шляхом підключення до зовнішнього джерела електричної енергії;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 2956-IX від 24.02.2023}

електромобіль (електричний колісний транспортний засіб) - автомобіль, оснащений виключно електричними тяговими двигунами (одним чи декількома) та системою акумулювання електричної енергії (акумуляторною батареєю);

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 2956-IX від 24.02.2023}

електромобіль вантажний - автомобіль вантажний, оснащений виключно електричними тяговими двигунами (одним чи декількома) та системою акумулювання електричної енергії (акумуляторною батареєю);

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 2956-IX від 24.02.2023}

електромобіль легковий - автомобіль легковий, оснащений виключно електричними тяговими двигунами (одним чи декількома) та системою акумулювання електричної енергії (акумуляторною батареєю);

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 2956-IX від 24.02.2023}

електронний квиток - проїзний документ встановленої форми, який після реєстрації в автоматизованій системі обліку оплати проїзду дає право пасажирові на одержання транспортних послуг;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 1812-VIII від 17.01.2017}

замовник транспортних послуг - юридична або фізична особа, яка замовляє транспортні послуги з перевезення пасажирів чи/та вантажів;

зона габаритно-вагового контролю - облаштована відповідними дорожніми знаками ділянка автомобільної дороги, на якій розташовані автоматичні, стаціонарні або пересувні пункти габаритно-вагового контролю;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 1534-IX від 03.06.2021}

зупинка - спеціально обладнаний пункт для очікування автобуса та посадки і висадки пасажирів;

квиток - проїзний документ встановленої форми, який надає право пасажирові на одержання транспортних послуг;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 1812-VIII від 17.01.2017}

колісний транспортний засіб - транспортний засіб, призначений для руху безрейковими дорогами, який використовується для перевезення людей і (або) вантажів, а також перевезення і приводу під час руху чи на місці встановленого на ньому обладнання чи механізмів для виконання спеціальних робочих функцій, допущений до участі в дорожньому русі;

{Абзац статті 1 виключено на підставі Закону № 222-VIII від 02.03.2015}

легкий персональний електричний транспортний засіб - колісний транспортний засіб, який оснащений та приводиться в рух виключно електричними тяговими двигунами (одним чи декількома) із потужністю у діапазоні до 1000 Вт, системою акумулювання електричної енергії (акумуляторною батареєю), яка здатна заряджатися шляхом підключення до зовнішнього джерела електричної енергії, з одним, двома, трьома або чотирма колесами, який має максимальну конструктивну швидкість у діапазоні до 25 кілометрів на годину;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 2956-IX від 24.02.2023}

міжнародні перевезення пасажирів і вантажів - перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом з перетином державного кордону;

міжнародні човникові (маятникові) перевезення - перевезення, що передбачають прямі та зворотні поїздки груп пасажирів з певного місця відправлення до певного місця призначення;

напівпричіп - причіп, вісь (осі) якого розміщено позаду центра мас транспортного засобу (за умови рівномірного завантаження) і який обладнано зчпним пристроєм, що забезпечує передачу горизонтальних і вертикальних зусиль на інший транспортний засіб, що виконує функції тягача;

небезпечний вантаж - речовини, матеріали, вироби, відходи виробничої та іншої діяльності і тара з-під них, які внаслідок притаманних їм властивостей за наявності певних факторів можуть під час перевезення спричинити вибух, пожежу, пошкодження технічних засобів, пристроїв, споруд та інших об'єктів, заподіяти матеріальні збитки та шкоду довкіллю, а також призвести до загибелі, травмування, отруєння людей, тварин і які за міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, або за результатами випробувань, залежно від ступеня їх впливу на довкілля або людину, віднесено до одного з класів небезпечних речовин;

нерегулярні пасажирські перевезення - перевезення пасажирів автобусом, замовленим юридичною або фізичною особою з укладанням письмового договору на кожну послугу, в якому визначають маршрут руху, дату та час перевезень, інші умови перевезень та форму оплати послуги, або перевезення за власний кошт;

низькошвидкісний легкий електричний транспортний засіб - колісний транспортний засіб, який оснащений та приводиться в рух виключно електричними тяговими двигунами (одним чи декількома), системою акумулювання електричної енергії (акумуляторною батареєю), яка здатна заряджатися шляхом підключення до зовнішнього джерела електричної енергії, із двома, трьома або чотирма колесами, який має максимальну конструктивну швидкість, що є меншою або дорівнює 50 кілометрів на годину та більшою за 10 кілометрів на годину, та споряджену масу не більше ніж 600 кілограмів;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 2956-IX від 24.02.2023}

оборотний рейс - рух автобуса від початкової до кінцевої зупинки маршруту і у зворотному напрямку до початкової зупинки;

параметри комфортності автобуса - конструктивні параметри автобуса, які визначають для пасажира комфортність поїздки;

пасажирські перевезення - перевезення пасажирів легковими автомобілями або автобусами;

паспорт маршруту - документ, що містить схему маршруту, розклад руху, таблицю вартості проїзду, графіки режимів праці та відпочинку водіїв тощо;

паспорт стоянки таксі - документ, який містить інформацію про засоби облаштування стоянки, інформаційне забезпечення пасажирів, власника стоянки, схеми руху та правила надання послуг;

перевезення пасажирів у звичайному режимі руху - перевезення пасажирів автобусами на маршруті загального користування з дотриманням усіх зупинок, передбачених розкладом руху;

перевезення пасажирів в експресному режимі руху - перевезення пасажирів автобусами на маршруті загального користування, на якому є звичайний режим руху, з дотриманням зупинок, кількість яких за розкладом руху не перевищує 25% кількості зупинок при звичайному режимі руху;

перевезення пасажирів у режимі маршрутної таксі - перевезення пасажирів на міському чи приміському автобусному маршруті загального користування за розкладом руху, в якому визначається час відправлення автобусів з початкового та кінцевого пунктів маршруту з висадкою і посадкою пасажирів чи громадян на їхню вимогу на шляху прямування автобуса в місцях, де це не заборонено правилами дорожнього руху;

перевезення пасажирів легковим автомобілем на замовлення - перевезення пасажирів легковим автомобілем загального призначення, замовленим юридичною або фізичною особою з укладанням письмового договору на кожен послугу чи на обумовлений термін обслуговування, у якому визначають умови обслуговування, вартість послуги, термін її виконання та інші положення за домовленістю сторін;

послуга з перевезення пасажирів чи вантажів - перевезення пасажирів чи вантажів транспортними засобами на договірних умовах із замовником послуги за плату;

причіп - транспортний засіб без власного джерела енергії, пристосований для буксирування автомобілем;

регулярні пасажирські перевезення - перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування за умовами, визначеними паспортом маршруту, затвердженим в установленому порядку органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування або уповноваженими органами Договірних Сторін у разі міжнародних перевезень;

регулярні спеціальні пасажирські перевезення - перевезення певних категорій пасажирів (працівників підприємств, школярів, студентів, туристів, екскурсантів та інших) на автобусному маршруті за умовами, визначеними паспортом маршруту, затвердженим в установленому порядку замовником транспортних послуг або уповноваженими органами Договірних Сторін у разі міжнародних перевезень;

реєстр товарно-транспортних накладних - спеціалізована електронна база даних, що містить інформацію про реєстрацію товарно-транспортних накладних в електронній та/або паперовій формі та використовується з метою здійснення державного контролю за перевезеннями вантажів транспортними засобами територією України. Держателем реєстру товарно-транспортних накладних є центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері автомобільного транспорту, який забезпечує його ведення та функціонування;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 1534-IX від 03.06.2021}

рейдова перевірка (перевірка на дорозі) - перевірка транспортних засобів автомобільних перевізників на всіх видах автомобільних доріг на маршруті руху в будь-який час з урахуванням інфраструктури (автовокзали, автостанції, автобусні зупинки, місця посадки та висадки пасажирів, стоянки таксі і транспортних засобів, місця навантаження та розвантаження вантажних автомобілів, зони габаритно-вагового контролю, інші об'єкти, що

використовуються автомобільними перевізниками для забезпечення діяльності автомобільного транспорту) щодо дотримання автомобільними перевізниками вимог законодавства про автомобільний транспорт;

{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 5502-VI від 20.11.2012; в редакції Закону № 1534-IX від 03.06.2021}

рейс - рух транспортного засобу від початкового до кінцевого пункту маршруту;

розклад руху - сукупність графіків руху автобусів за маршрутом;

сервісна книжка - документ установленого зразка для обліку проходження обов'язкового технічного контролю транспортних засобів автомобільних самозайнятих перевізників;

{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 586-VI від 24.09.2008; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3565-VI від 05.07.2011}

станція зарядки електромобілів (електрозарядна станція) - пристрій (пересувний або стаціонарний), призначений для заряджання систем акумулювання електричної енергії (акумуляторних батарей) електромобілів, електромобілів вантажних, електромобілів легкових, автомобілів плагін-гібридних, електробусів та інших електричних колісних транспортних засобів;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 2956-IX від 24.02.2023}

стоянка таксі - місце для зупинки таксі та посадки пасажирів, визначене відповідними дорожніми знаками;

таксі - легковий автомобіль, обладнаний розпізнавальним ліхтарем оранжевого кольору, який встановлюється на даху автомобіля, діючим таксометром, сигнальним ліхтарем із зеленим та червоним світлом, розташованим у верхньому правому кутку лобового скла, і який має нанесені композиції з квадратів, розташованих у шаховому порядку на дверцятах автомобіля з лівого та правого боків, призначений для надання послуг з перевезення пасажирів та їхнього багажу в індивідуальному порядку;

таксометр - прилад, призначений для інформування пасажирів про вартість поїздки та реєстрації параметрів роботи автомобіля-таксі, визначених законодавством;

товарно-транспортна накладна - єдиний для всіх учасників транспортного процесу (крім фізичних осіб, які здійснюють перевезення вантажу за рахунок власних коштів та для власних потреб) документ, призначений для обліку товарно-матеріальних цінностей на шляху їх переміщення, розрахунків за перевезення вантажу та обліку виконаної роботи, що може використовуватися для списання товарно-матеріальних цінностей, оприбуткування, складського, оперативного та бухгалтерського обліку, який складається у паперовій та/або електронній формі та містить обов'язкові реквізити, передбачені цим Законом та правилами перевезень вантажів автомобільним транспортом;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 1534-IX від 03.06.2021}

транспортно-експедиторські послуги - послуги, пов'язані з підготовкою та відправленням вантажів, організацією та забезпеченням перевезень, контролем за проходженням і одержанням вантажів, проведенням взаєморозрахунків;

транспортний засіб загального призначення - транспортний засіб, не обладнаний спеціальним устаткуванням і призначений для перевезення пасажирів або вантажів (автобус,

легковий автомобіль, вантажний автомобіль, причіп, напівпричіп з бортовою платформою відкритого або закритого типу);

транспортний засіб спеціалізованого призначення - транспортний засіб, який призначений для перевезення певних категорій пасажирів чи вантажів (автобус для перевезення дітей, осіб з інвалідністю, пасажирів певних професій, самоскид, цистерна, сідельний тягач, фургон, спеціалізований санітарний автомобіль екстреної медичної допомоги, автомобіль інкасації, ритуальний автомобіль тощо) та має спеціальне обладнання (таксі, броньований, обладнаний спеціальними світловими і звуковими сигнальними пристроями тощо);

{Абзац статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5081-VI від 05.07.2012, № 2581-VIII від 02.10.2018}

транспортний засіб спеціального призначення - транспортний засіб, призначений для виконання спеціальних робочих функцій (для аварійного ремонту, автокран, пожежний, автобетономішалка, вишка розвідувальна чи бурова на автомобілі, для транспортування сміття та інших відходів, технічна допомога, автомобіль прибиральний, автомобіль-майстерня, радіологічна майстерня, автомобіль для пересувних телевізійних і звукових станцій тощо);

треті країни - будь-які інші країни стосовно країни нерезидента та резидента;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 4621-VI від 22.03.2012}

уповноважені органи Договірних Сторін - державні органи Договірних Сторін, визначені законодавством для виконання його положень у галузі міжнародних автомобільних перевезень.

Стаття 2. Законодавство про автомобільний транспорт

Законодавство про автомобільний транспорт складається із цього Закону, законів України "Про транспорт", "Про дорожній рух", чинних міжнародних договорів та інших нормативно-правових актів у сфері автомобільних перевезень.

Завданнями законодавства з питань перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом є:

визначення основних правових та організаційних основ державного регулювання у сфері перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом;

установлення вимог до перевізників, водіїв та транспортних засобів щодо забезпечення безпеки перевезень та екологічної безпеки;

визначення системи державного контролю, прав, обов'язків та відповідальності державних органів виконавчої влади та перевізників за порушення міжнародних договорів та законодавства України.

Стаття 3. Сфера дії цього Закону

Цей Закон регулює відносини між автомобільними перевізниками, замовниками транспортних послуг, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, пасажирями, власниками транспортних засобів, а також їх відносини з юридичними та фізичними особами - суб'єктами підприємницької діяльності, які забезпечують діяльність автомобільного транспорту та безпеку перевезень.

Стаття 4. Використання земель автомобільним транспортом

Автомобільний транспорт використовує землі транспорту та інші землі відповідно до земельного законодавства.

Глава 2

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА КОНТРОЛЬ ДІЯЛЬНОСТІ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ

Стаття 5. Завдання та функції державного регулювання та контролю діяльності автомобільного транспорту

Основним завданням державного регулювання та контролю у сфері автомобільного транспорту є створення умов безпечного, якісного й ефективного перевезення пасажирів та вантажів, надання додаткових транспортних послуг.

Державне регулювання та контроль у сфері автомобільного транспорту спрямовані на:

забезпечення балансу інтересів держави, органів місцевого самоврядування, користувачів транспортних послуг та підприємств, установ, організацій, інших юридичних та фізичних осіб - суб'єктів господарювання на автомобільному транспорті незалежно від форм власності;

забезпечення якісного та безпечного функціонування автомобільного транспорту;

розвиток та удосконалення нормативно-правової бази діяльності автомобільного транспорту;

{Абзац четвертий частини другої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 124-IX від 20.09.2019}

визначення загальних засад стратегічного розвитку, системи управління, реформування та регулювання автомобільного транспорту;

визначення пріоритетних напрямів розвитку та шляхів оптимізації діяльності автомобільного транспорту;

захист прав споживачів під час їх транспортного обслуговування;

захист національного ринку транспортних послуг та суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність у сфері автомобільного транспорту;

створення рівних умов для роботи всіх суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність у сфері автомобільного транспорту, обмеження монополізму та розвиток конкуренції;

забезпечення зайнятості населення, підготовки спеціалістів і робочих кадрів, охорони праці;

раціональне використання енергетичних та матеріальних ресурсів;

охорону довкілля від шкідливого впливу автомобільного транспорту, проведення науково-технічної роботи, досліджень та розвиток системи статистики.

Державне регулювання та контроль у сфері автомобільного транспорту реалізується шляхом проведення центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами

місцевого самоврядування економічної, тарифної, науково-технічної та соціальної політики, ліцензування та сертифікації на автомобільному транспорті, задоволення потреб автомобільного транспорту в паливно-енергетичних і матеріально-технічних ресурсах і транспортних засобах.

{Частина третя статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5502-VI від 20.11.2012, № 124-IX від 20.09.2019}

Стаття 6. Система органів державного регулювання та контролю

Верховна Рада України визначає основні напрями державної політики у сфері автомобільного транспорту, законодавчі основи її реалізації.

Загальне державне регулювання діяльності автомобільного транспорту здійснює Кабінет Міністрів України відповідно до своїх повноважень.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері автомобільного транспорту, забезпечує:

- формування та реалізацію державної політики у сфері автомобільного транспорту;
- нормативно-правове регулювання;
- визначення пріоритетних напрямів розвитку автомобільного транспорту.

Реалізація державної політики у сфері автомобільного транспорту здійснюється через центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

Нормативно-правові акти центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, прийняті в межах його компетенції, обов'язкові до виконання на території України.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, забезпечує:

реалізацію державної політики з питань безпеки на автомобільному транспорті загального користування;

участь у здійсненні сертифікації в установленому порядку;

{Абзац третій частини шостої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 124-IX від 20.09.2019}

внесення пропозицій щодо формування державної політики у сфері безпеки на автомобільному транспорті.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, здійснює:

державний нагляд і контроль за дотриманням автомобільними перевізниками вимог законодавства, норм на автомобільному транспорті;

{Абзац другий частини сьомої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 124-IX від 20.09.2019}

державний контроль за виконанням перевізниками вимог міжнародних договорів України з питань міжнародних автомобільних перевезень;

проведення в установленому порядку технічного розслідування катастроф, аварій, дорожньо-транспортних пригод на автомобільному транспорті;

погодження паспортів міжміських та приміських автобусних маршрутів регулярних спеціальних перевезень, що виходять за межі території області (міжобласних маршрутів);

внесення змін до розкладу руху міжобласних автобусних маршрутів;

видачу свідоцтва про відповідність транспортного засобу вимогам Угоди про міжнародні перевезення швидкопсувних харчових продуктів та про спеціальні транспортні засоби, які призначені для цих перевезень;

видачу свідоцтва про встановлення класу автобуса за параметрами комфортності та розміщення на своєму офіційному веб-сайті відповідної інформації;

видачу свідоцтва про атестацію автостанцій, ведення переліку атестованих автостанцій та розміщення зазначеного переліку на своєму офіційному веб-сайті;

ведення реєстру сертифікатів затвердження типу і виданих виробниками сертифікатів відповідності колісних транспортних засобів та обладнання;

диспетчерський контроль за роботою автомобільних перевізників, що здійснюють перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування;

габаритно-ваговий контроль транспортних засобів у зонах габаритно-вагового контролю, вимоги до облаштування та технічного оснащення яких затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері автомобільного транспорту;

{Абзац дванадцятий частини сьомої статті 6 в редакції Закону № 1534-IX від 03.06.2021}

стягнення, у тому числі в судовому порядку, плати за проїзд автомобільними дорогами загального користування з транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні;

{Частина сьому статті 6 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 54-IX від 11.09.2019; в редакції Закону № 1534-IX від 03.06.2021}

ведення в порядку, передбаченому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, переліку суб'єктів господарювання, що здійснюють установлення та технічне обслуговування контрольних пристроїв (тахографів) в автомобільних транспортних засобах, та розміщення на своєму офіційному веб-сайті відповідної інформації;

контроль за дотриманням умов перевезень, визначених дозволом на перевезення на міжобласних автобусних маршрутах;

контроль за здійсненням міжнародних перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом у пунктах видачі дозволів автомобільним перевізникам України;

ведення обліку та аналіз причин катастроф, аварій, дорожньо-транспортних пригод на автомобільному транспорті, а також пожеж на транспортних засобах;

розроблення заходів щодо запобігання виникненню катастроф, аварій, дорожньо-транспортних пригод на автомобільному транспорті та контроль за їх виконанням;

інші повноваження, визначені законами та покладені на нього Президентом України.

Рада міністрів Автономної Республіки Крим та обласні державні адміністрації формують у приміському та міжміському сполученні мережу автобусних маршрутів загального користування, що не виходять за межі території Автономної Республіки Крим чи області, та здійснюють в межах своїх повноважень контроль за дотриманням законодавства у сфері автомобільного транспорту на відповідній території.

Органи місцевого самоврядування формують мережу міських автобусних маршрутів загального користування і здійснюють у межах своїх повноважень контроль за дотриманням законодавства у сфері автомобільного транспорту на відповідній території, запроваджують автоматизовану систему обліку оплати проїзду та встановлюють порядок її функціонування, а також види, форми носіїв, порядок обігу та реєстрації проїзних документів; визначають особу, уповноважену здійснювати справляння плати за транспортні послуги в разі запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду.

{Частина дев'ята статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1812-VIII від 17.01.2017}

На території України центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, у сфері міжнародних автомобільних перевезень здійснює:

контроль наявності, видачу дозвільних документів на виконання перевезень та контроль відповідності виду перевезення, що фактично виконується;

контроль за виконанням автомобільними перевізниками вимог міжнародних договорів України з питань міжнародних автомобільних перевезень;

контроль технічного, санітарного та екологічного стану транспортних засобів, що впливає на безпеку руху та екологічну ситуацію;

контроль за дотриманням перевізниками вимог Європейської угоди щодо роботи екіпажів транспортних засобів, які виконують міжнародні автомобільні перевезення;

контроль та нагляд за дотриманням вимог нормативно-правових актів щодо забезпечення безпеки на автомобільному транспорті та правил перевезення небезпечних вантажів;

контроль внесення перевізниками-нерезидентами платежів за проїзд автомобільними дорогами України;

перевірку транспортно-експедиційної документації на здійснення перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом;

габаритно-ваговий контроль транспортних засобів у зонах габаритно-вагового контролю;

{Абзац дев'ятий частини десятої статті 6 в редакції Закону № 1534-IX від 03.06.2021}

стягнення, у тому числі в судовому порядку, плати за проїзд автомобільними дорогами загального користування з транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні;

{Частина десяту статті 6 доповнено абзацом десятим згідно із Законом № 54-IX від 11.09.2019; в редакції Закону № 1534-IX від 03.06.2021}

У пунктах пропуску через державний кордон України та у разі здійснення міжнародних мультимодальних перевезень залізничним транспортом у мультимодальних терміналах, де відбувається розвантаження транспортного засобу для подальшого слідування власним ходом, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, у сфері міжнародних автомобільних перевезень здійснює:

{Абзац перший частини одинадцятої статті 6 в редакції Закону № 1887-IX від 17.11.2021; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2173-IX від 01.04.2022}

контроль наявності дозвільних документів на виконання перевезень;

габаритно-ваговий контроль транспортних засобів;

контроль за дотриманням перевізниками правил перевезення небезпечних вантажів;

контроль внесення (нарахування) перевізниками-нерезидентами платежів за проїзд автомобільними дорогами України;

контроль сплати перевізниками штрафів чи виконання приписів органів контролю;

ведення обліку автомобільних транспортних засобів, що здійснюють міжнародні перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом.

{Частина одинадцята статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законами № 406-VII від 04.07.2013, № 440-IX від 14.01.2020}

Державному контролю підлягають усі транспортні засоби українських та іноземних перевізників, що здійснюють автомобільні перевезення пасажирів і вантажів на території України.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, здійснює у пунктах пропуску через державний кордон України у мультимодальних терміналах, де відбувається розвантаження транспортного засобу для подальшого слідування власним ходом під час виконання міжнародних мультимодальних перевезень залізничним транспортом, документальний контроль за дотриманням автомобільними перевізниками законодавства України щодо міжнародних автомобільних перевезень.

{Частина тринадцята статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законами № 406-VII від 04.07.2013, № 440-IX від 14.01.2020; в редакції Закону № 1887-IX від 17.11.2021; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2173-IX від 01.04.2022}

Державний контроль автомобільних перевізників на території України здійснюється шляхом проведення планових, позапланових і рейдових перевірок (перевірок на дорозі).

Планові перевірки проводяться не частіше одного разу на рік. Орган державного контролю не пізніше ніж за 10 календарних днів до початку проведення планової перевірки письмово повідомляє про це автомобільного перевізника, якого буде перевіряти.

Позапланові перевірки проводяться лише на підставі заяви (повідомлення в письмовій формі) про порушення автомобільним перевізником вимог законодавства про автомобільний транспорт уповноваженими особами органів, яким надано право здійснення державного контролю, з метою перевірки наведених фактів та виконання припису про порушення зазначеного законодавства.

Рейдові перевірки (перевірки на дорозі) дотримання вимог законодавства про автомобільний транспорт під час виконання перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом здійснюються шляхом зупинки транспортного засобу або без такої зупинки посадовими особами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, та його територіальних органів, які мають право зупиняти транспортний засіб у форменому одязі за допомогою сигнального диска (жезла) відповідно до порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

{Частина сімнадцята статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1534-IX від 03.06.2021}

У разі проведення позапланових і рейдових перевірок (перевірок на дорозі) автомобільний перевізник, що буде перевірятися, про час проведення перевірки не інформується.

{Частина вісімнадцята статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1534-IX від 03.06.2021}

Під час проведення рейдової перевірки (перевірки на дорозі) посадові особи центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, мають право:

використовувати спеціалізовані автомобілі;

використовувати спеціальне обладнання, призначене для перевірки дотримання водіями норм режиму праці та відпочинку;

супроводжувати транспортний засіб, що має ознаки порушення нормативів вагових або габаритних параметрів, до найближчого місця зважування (на відстань не більше 50 кілометрів) для здійснення габаритно-вагового контролю, а також забороняти подальший рух такого транспортного засобу у [порядку](#), визначеному Кабінетом Міністрів України;

здійснювати габаритно-ваговий контроль транспортних засобів;

використовувати стаціонарні або пересувні пункти габаритно-вагового контролю;

використовувати засоби фото- і відеофіксації процесу перевірки, у тому числі в автоматичному режимі;

у разі виявлення порушень законодавства щодо габаритно-вагового контролю під час проведення рейдової перевірки (перевірки на дорозі) копіювати, сканувати документи, які пред'являють водії транспортних засобів під час проведення такої перевірки, та використовувати їх як доказ під час розгляду справ про порушення законодавства;

здійснювати опитування водія чи пасажирів про обставини вчинення адміністративного правопорушення, свідками якого вони були або могли бути.

{Статтю 6 доповнено частиною дев'ятнадцятою згідно із Законом № 1534-IX від 03.06.2021}

Автомобільні перевізники, їх уповноважені особи (водії), автомобільні самозайняті перевізники, суб'єкти господарювання, які надають автостанційні послуги, мають право фіксувати процес проведення планової, позапланової або рейдової перевірки (перевірки на дорозі) засобами фото- і відеотехніки, не перешкоджаючи проведенню таких перевірок.

{Статтю 6 доповнено частиною двадцятою згідно із Законом № 1534-IX від 03.06.2021}

Порядок проведення рейдових перевірок (перевірок на дорозі) та порядок здійснення габаритно-вагового контролю визначаються Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 6 доповнено частиною двадцять першою згідно із Законом № 1534-IX від 03.06.2021}

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, для виконання покладених на нього завдань та функцій має право отримувати інформацію з державних електронних інформаційних ресурсів, у тому числі з реєстру товарно-транспортних накладних.

{Статтю 6 доповнено частиною двадцять другою згідно із Законом № 1534-IX від 03.06.2021}

{Стаття 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2608-VI від 19.10.2010; в редакції Закону № 5502-VI від 20.11.2012}

Стаття 7. Організація пасажирських перевезень органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування

Забезпечення організації пасажирських перевезень покладається:

на міських, приміських і міжміських автобусних маршрутах загального користування, що не виходять за межі території однієї територіальної громади, - на виконавчий орган ради, що представляє інтереси відповідної територіальної громади;

на міжміських і приміських автобусних маршрутах загального користування, що проходять територією двох або більше територіальних громад та не виходять за межі території Автономної Республіки Крим чи області, - на Раду міністрів Автономної Республіки Крим або обласні державні адміністрації;

на міжміських і приміських автобусних маршрутах загального користування, що виходять за межі території області (міжобласні маршрути), і міжнародних автобусних маршрутах загального користування - на центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту;

на автобусному маршруті загального користування прямого сполучення місто Київ - міжнародний аеропорт "Бориспіль" - на Київську міську державну адміністрацію.

{Стаття 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4715-VI від 17.05.2012; в редакції Законів № 5502-VI від 20.11.2012, № 1712-IX від 07.09.2021}

Стаття 8. Оцінка відповідності на автомобільному транспорті

{Назва статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 124-IX від 20.09.2019}

{Частина першу статті 8 виключено на підставі Закону № 124-IX від 20.09.2019}

Сертифікацію транспортних засобів, робіт, послуг на автомобільному транспорті здійснюють з метою:

запобігання використанню транспортних засобів, надання робіт, послуг, небезпечних для життя, здоров'я людей та довкілля;

сприяння споживачам у свідомому виборі транспортних засобів, робіт, послуг;

створення умов для участі суб'єктів господарювання в міжнародному економічному, науково-технічному співробітництві.

Стаття 9. Особливості ліцензування на автомобільному транспорті

Ліцензування на автомобільному транспорті спрямоване на визначення початкових і поточних умов надання послуг з перевезень пасажирів і небезпечних вантажів, а також найважливіших параметрів обслуговування споживачів.

{Частина перша статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2608-VI від 19.10.2010}

Завданням ліцензування на автомобільному транспорті є:

сприяння становленню сучасного ринку послуг, розвитку автомобільного транспорту та стимулювання впровадження нових видів послуг;

підвищення ефективності використання транспортних засобів;

створення конкурентного середовища;

захист прав споживачів та ринку послуг від небезпечних перевезень;

забезпечення соціальних стандартів транспортного обслуговування;

забезпечення використання сертифікованих і дозволених для використання транспортних засобів;

забезпечення доступності послуг та підвищення якості транспортного обслуговування.

{Абзац дев'ятий частини другої статті 9 виключено на підставі Закону № 222-VIII від 02.03.2015}

{Частина третю статті 9 виключено на підставі Закону № 222-VIII від 02.03.2015}

Ліцензія видається на господарську діяльність з надання послуг з перевезення пасажирів і небезпечних вантажів на такі види робіт:

{Абзац перший частини четвертої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2608-VI від 19.10.2010}

надання послуг з внутрішніх перевезень пасажирів автобусами;

надання послуг з внутрішніх перевезень пасажирів на таксі;

надання послуг з внутрішніх перевезень пасажирів легковими автомобілями на замовлення;

надання послуг з внутрішніх перевезень небезпечних вантажів вантажними автомобілями, причепами та напівпричепами;

{Абзац п'ятий частини четвертої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2608-VI від 19.10.2010}

надання послуг з міжнародних перевезень пасажирів автобусами;

надання послуг з міжнародних перевезень пасажирів на таксі;

надання послуг з міжнародних перевезень пасажирів легковими автомобілями на замовлення;

надання послуг з міжнародних перевезень небезпечних вантажів вантажними автомобілями, причепами та напівпричепами.

{Абзац дев'ятий частини четвертої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2608-VI від 19.10.2010}

{Частину п'яту статті 9 виключено на підставі Закону № 222-VIII від 02.03.2015}

Ліцензія на надання послуг з міжнародних перевезень пасажирів чи небезпечних вантажів надає право автомобільному перевізнику надавати послуги з внутрішніх перевезень пасажирів чи вантажів.

{Частина шоста статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2608-VI від 19.10.2010}

{Частину сьому статті 9 виключено на підставі Закону № 222-VIII від 02.03.2015}

{Частину восьму статті 9 виключено на підставі Закону № 222-VIII від 02.03.2015}

Стаття 10. Тарифна політика на автомобільному транспорті

Тарифна політика на автомобільному транспорті має задовольняти підприємницький інтерес, забезпечувати розвиток автомобільного транспорту, стимулювати впровадження новітніх технологій перевезень, застосування сучасних типів транспортних засобів, а також сприяти вирішенню таких завдань:

збільшення можливостей суб'єктів господарювання щодо забезпечення потреб споживачів у послугах, залучення інвестицій у розвиток автомобільного транспорту та досягнення сталих економічних умов роботи;

стимулювання конкуренції та появи нових суб'єктів господарювання, які належать до автомобільного транспорту;

забезпечення балансу між платоспроможним попитом на послуги та обсягом витрат на їх надання;

забезпечення стабільності, прозорості та прогнозованості тарифів.

Реалізація єдиної тарифної політики передбачає затверджену центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, методику розрахунку тарифів за видами перевезень.

Стаття 11. Надання соціально значущих послуг автомобільного транспорту

Надання соціально значущих послуг автомобільного транспорту здійснюється відповідно до законодавства з питань поставки продукції для державних потреб.

Соціально значущими послугами автомобільного транспорту є послуги з перевезення пасажирів автобусними маршрутами загального користування за визначеними уповноваженими органами тарифами та на пільгових умовах відповідно до законодавства.

Стаття 12. Страхування на автомобільному транспорті

Страхування на автомобільному транспорті здійснюється відповідно до законодавства.

При придбанні квитка пасажиру надається інформація щодо здійсненого виду обов'язкового страхування та про страховика.

Стаття 13. Забезпечення діяльності автомобільного транспорту

Організаційне, науково-технічне та методичне забезпечення, державне регулювання та контроль на автомобільному транспорті фінансуються за рахунок коштів Державного бюджету України та з інших джерел, не заборонених законодавством України.

Стаття 13¹. Надання інформації з реєстру

Інформація з реєстру товарно-транспортних накладних безоплатно надається центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики, з метою використання у статистичних цілях.

{Главу 2 розділу I доповнено статтею 13¹ згідно із Законом № 2438-IX від 19.07.2022 - щодо набрання чинності див. пункт 2}

Глава 3

РОЗВИТОК АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ

Стаття 14. Засади розвитку автомобільного транспорту

Розвиток автомобільного транспорту за погодженням з іншими центральними органами виконавчої влади відбувається відповідно до програми розвитку і вдосконалення транспорту, яку готує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, і затверджує Кабінет Міністрів України.

Відповідно до програм розвитку та вдосконалення транспорту Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні та Київська і Севастопольська міські ради затверджують регіональні програми розвитку автомобільного транспорту, які визначають розвиток мережі автобусних маршрутів загального користування на відповідній території та її інфраструктури, оновлення та поповнення парку автобусів, будівництво автомобільних доріг, перелік сільських населених пунктів, що будуть забезпечені автобусним сполученням з районними центрами, кошти на покриття збитків автомобільних перевізників, які обслуговують збиткові маршрути загального користування, а також заходи з безпеки перевезень.

Сільські, селищні, міські ради розробляють і затверджують програми розвитку та вдосконалення автомобільного транспорту на відповідній території або надають пропозиції щодо визначення цих програм в інших регіональних програмах з питань розвитку автомобільного транспорту.

Формування, затвердження та ведення реєстру міжнародних та міжміських і приміських автобусних маршрутів загального користування здійснюються у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

{Частина четверта статті 14 в редакції Закону № 5502-VI від 20.11.2012}

Формування та ведення реєстру міжміських і приміських автобусних маршрутів загального користування, які не виходять за межі території області (внутрішньообласних маршрутів), покладається на Верховну Раду Автономної Республіки Крим чи обласні держадміністрації, які затверджують мережу і паспорти міжміських та приміських

автобусних маршрутів, які не виходять за межі території області (внутрішньообласних маршрутів).

Формування та ведення реєстру міських автобусних маршрутів загального користування покладається на виконавчий орган сільської, селищної, міської ради відповідного населеного пункту, який затверджує мережу і паспорти міських автобусних маршрутів.

{Частина сьому статті 14 виключено на підставі Закону № 5502-VI від 20.11.2012}

Формування та ведення реєстру стоянок таксі покладається на виконавчий орган сільської, селищної, міської ради відповідного населеного пункту, який затверджує мережу і паспорти міських стоянок.

Стаття 15. Підтримка розвитку автомобільного транспорту та інвестиційна політика

Розвиток автомобільного транспорту забезпечується підтримкою органів державної влади шляхом створення умов для:

надання соціально значущих послуг такого транспорту;

придбання транспортних засобів та засобів їх технічного обслуговування і ремонту;

стимулювання розвитку ринку відповідних послуг.

Інвестиційну політику на автомобільному транспорті, спрямовану на виконання положень загальнодержавних програм розвитку автомобільного транспорту, реалізують органи виконавчої влади на конкурсних засадах у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Інвестиційні проекти на автомобільному транспорті реалізують суб'єкти господарювання шляхом використання своїх внутрішніх ресурсів, зовнішніх інвестиційних ресурсів, а також позичкових та залучених коштів.

Глава 4 ПЕРСОНАЛ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ

Стаття 16. Статус персоналу автомобільного транспорту

До персоналу автомобільного транспорту належать працівники, які безпосередньо надають послуги з перевезення пасажирів чи вантажів, виконують роботи з ремонту та технічного обслуговування транспортних засобів, надають допоміжні послуги, пов'язані з перевезеннями.

Трудові відносини персоналу автомобільного транспорту регулюються трудовим законодавством, у тому числі положенням про дисципліну та правилами внутрішнього трудового розпорядку.

Стаття 17. Вимоги до персоналу автомобільного транспорту

Персонал автомобільного транспорту повинен відповідати визначеним законодавством вимогам, зокрема:

мати необхідний рівень професійної кваліфікації;

забезпечувати якісне та безпечне надання послуг автомобільного транспорту з перевезення пасажирів чи вантажів;

ввічливо та уважно реагувати на звернення і скарги споживачів послуг автомобільного транспорту.

Підготовку, перепідготовку, атестацію та підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів здійснюють у **порядку**, визначеному Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, та Міністерства внутрішніх справ України.

Стаття 18. Особливості організації праці та контролю за роботою водіїв транспортних засобів

З метою організації безпечної праці та ефективного контролю за роботою водіїв транспортних засобів автомобільні перевізники зобов'язані:

організовувати роботу водіїв транспортних засобів, режими їх праці та відпочинку відповідно до вимог законодавства України;

здійснювати заходи, спрямовані на забезпечення безпеки дорожнього руху;

забезпечувати виконання вимог законодавства з питань охорони праці;

здійснювати організацію та контроль за своєчасним проходженням водіями медичного огляду, забезпечувати їх санітарно-побутовими приміщеннями й обладнанням.

{Абзац п'ятий частини першої статті 18 в редакції Закону № 586-VI від 24.09.2008}

Контроль за роботою водіїв транспортних засобів має забезпечувати належне виконання покладених на них обов'язків і включає організацію перевірок режимів їх праці та відпочинку, а також виконання водіями транспортних засобів вимог цього Закону та законодавства про працю.

Положення щодо режимів праці та відпочинку водіїв транспортних засобів визначається законодавством.

Глава 5

ТРАНСПОРТНІ ЗАСОБИ

Стаття 19. Класифікація та реєстрація транспортних засобів

Транспортні засоби за своїм призначенням поділяються на:

транспортні засоби загального призначення;

транспортні засоби спеціалізованого призначення;

транспортні засоби спеціального призначення.

При державній реєстрації автобусів у реєстраційних документах роблять відмітку щодо їх належності до транспортного засобу загального призначення чи до транспортного засобу спеціалізованого призначення.

При державній реєстрації вантажних автомобілів у реєстраційних документах роблять відмітку щодо їх призначення згідно з документами виробника (вантажний автомобіль, причіп, напівпричіп з бортовою платформою відкритого або закритого типу, самоскид, цистерна, сідельний тягач, фургон, для аварійного ремонту, автокран, пожежний, автомобіль-мішалка, вишка розвідувальна чи бурова на автомобілі, для транспортування сміття та інших

відходів, технічна допомога, автомобіль прибиральний, автомобіль-майстерня, радіологічна майстерня, автомобіль для пересувних телевізійних і звукових станцій тощо).

При державній реєстрації легкових автомобілів у реєстраційних документах роблять відмітку щодо їх призначення згідно з документами виробника (легковий, таксі, спеціалізований санітарний автомобіль екстреної медичної допомоги, автомобіль інкасації, броньований, обладнаний спеціальними світловими і звуковими сигнальними пристроями тощо).

{Частина четверта статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5081-VI від 05.07.2012}

Зареєстровані легкові автомобілі, які обладнуються устаткуванням для роботи як таксі і використовуються згідно з відомостями, поданими ліцензіатом органу ліцензування господарської діяльності з надання послуг з перевезення пасажирів автомобільним транспортом, при провадженні такого виду господарської діяльності, державній перереєстрації не підлягають.

{Частина п'ята статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 222-VIII від 02.03.2015}

Порядок державної реєстрації транспортних засобів визначає Кабінет Міністрів України.

Стаття 20. Вимоги до транспортних засобів і частин до них

Конструкція та технічний стан транспортних засобів, а також їх частини мають відповідати **вимогам**, порядок визначення яких установлює Кабінет Міністрів України, та забезпечувати:

безпеку людей, які користуються транспортними засобами чи беруть участь у дорожньому русі;

відповідність нормам стосовно викидів забруднювальних речовин, парникових газів, електромагнітних завад, рівню шуму та інших чинників негативного впливу на людину та довкілля;

запобігання пошкодженню транспортними засобами доріг та їх облаштування;

ефективне використання енергетичних ресурсів, частин і експлуатаційних матеріалів;

захист від незаконного використання транспортних засобів та запобігання пошкодженню вантажів;

збереження властивостей безпеки від моменту виготовлення транспортного засобу до його утилізації;

відповідність іншим вимогам законодавства.

Транспортні засоби та частини до них повинні відповідати вимогам нормативно-правових актів і конструкторської документації та мати маркування для їх ідентифікації.

{Частина друга статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 124-IX від 20.09.2019}

Технічні вимоги до обладнання, що встановлюється на таксі, визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

До перевезень пасажирів автобусами у нічний час (з двадцять другої до шостої години), крім тих, що використовуються на маршрутах загального користування в режимі регулярних пасажирських перевезень, допускаються автобуси, обладнані контрольними приладами (тахографами) реєстрації режимів праці та відпочинку водіїв.

{Статтю 20 доповнено новою частиною згідно із Законом № 4950-VI від 07.06.2012}

До міжнародних перевезень пасажирів та вантажів допускаються транспортні засоби, на які є документи, що підтверджують їх відповідність вимогам щодо безпеки руху та екологічної безпеки країн, на територію яких передбачено в'їзд, ліцензія на перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та/або небезпечних відходів (тільки для транспортних засобів перевізників-резидентів), а також національні реєстраційні документи, документи стосовно страхування, номерні та розпізнавальні знаки.

{Частина статті 20 в редакції Закону № 4621-VI від 22.03.2012; із змінами, внесеними згідно із Законом № 222-VIII від 02.03.2015}

Причепи та напівпричепи, які використовуються для міжнародних перевезень вантажів, можуть мати реєстраційні документи, номерні та розпізнавальні знаки іншої держави, у якій вони зареєстровані.

Конструкція та технічний стан транспортних засобів, які використовуються при виконанні міжнародних перевезень, мають відповідати вимогам законодавства України та іноземної держави, дозвіл на проїзд територією якої одержав власник транспортного засобу.

У транспортному засобі, призначеному для міжнародних перевезень небезпечних вантажів, крім документів, що підтверджують їх відповідність вимогам, визначеним цією статтею, мають бути документи про допущення до перевезень таких вантажів, які видаються в порядку, встановленому уповноваженим органом.

У транспортному засобі, призначеному для міжнародних перевезень швидкопсувних вантажів, крім документів, що підтверджують їх відповідність вимогам, визначеним цією статтею, мають бути документи про допущення до перевезень таких вантажів, які видаються в порядку, встановленому уповноваженим органом.

На території України повинні виконуватися вимоги встановлення та використання на транспортних засобах, які призначаються для міжнародних перевезень, контрольних приладів (тахографів) реєстрації режимів праці та відпочинку водіїв, передбачені законодавством країн, на території яких виконуються перевезення.

Стаття 21. Зберігання транспортних засобів

Власники (користувачі) автобусів, що використовуються для перевезення пасажирів на комерційній основі, повинні забезпечувати їх зберігання у спеціально пристосованих для цього приміщеннях, гаражах, на майданчиках, стоянках, забезпечених засобами охорони.

Власникам (користувачам) транспортних засобів забороняється зберігання їх у житлових зонах поза спеціально відведеними для цього майданчиками.

Органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень за погодженням з відповідним підрозділом Національної поліції приймають рішення про організацію місць

зберігання транспортних засобів на відповідній території (з урахуванням забезпечення їх станціями зарядки електромобілів) та здійснюють контроль за діяльністю таких місць зберігання транспортних засобів відповідно до законодавства.

{Частина третя статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законами № 586-VI від 24.09.2008, № 5459-VI від 16.10.2012, № 901-VIII від 23.12.2015; в редакції Закону № 2956-IX від 24.02.2023}

Стаття 22. Вимоги до технічного обслуговування і ремонту транспортних засобів

Технічне обслуговування і ремонт транспортних засобів та їх складових виконують з метою підтримання їх у належному стані та забезпечення встановлених виробником технічних характеристик під час використання, зберігання або утримання протягом періоду експлуатації.

Виконавцями технічного обслуговування і ремонту транспортних засобів є суб'єкти господарювання, які відповідають таким вимогам:

мають власні або орендовані засоби технічного обслуговування і ремонту, що відповідають установленим законодавством вимогам;

роботи з технічного обслуговування і ремонту здійснює персонал необхідного рівня професійної кваліфікації відповідно до видів цих робіт;

мають виробничі споруди, засоби технічного обслуговування і ремонту, що відповідають встановленим законодавством вимогам.

Вимоги до виконавця технічного обслуговування і ремонту транспортних засобів та надаваних ним послуг (виконуваних робіт) встановлюються технічним регламентом з підтвердження відповідності, затвердженим у встановленому законодавством порядку.

Технічне регулювання у сфері технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів здійснює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Технологічні норми проектування виробничих споруд і підприємств автомобільного транспорту затверджує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Положення про технічне обслуговування і ремонт транспортних засобів та правила надання послуг з їх технічного обслуговування і ремонту затверджує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Правила експлуатації колісних транспортних засобів, їх складових частин (пневматичних шин, акумуляторних батарей, систем живлення двигунів газовим паливом, установлених під час технічної експлуатації, тощо) затверджує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

{Статтю 22 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 5502-VI від 20.11.2012}

Стаття 23. Контроль технічного стану транспортних засобів

Контроль технічного стану транспортних засобів включає:

обов'язковий технічний контроль транспортних засобів;

перевірку технічного стану транспортних засобів автомобільними перевізниками.

Перевірку технічного стану транспортних засобів під час обов'язкового технічного контролю транспортних засобів здійснюють суб'єкти господарювання, визначені відповідно до [Закону України "Про дорожній рух"](#) в [порядку](#), який встановлює Кабінет Міністрів України.

{Частина друга статті 23 в редакції Закону № 3565-VI від 05.07.2011}

У період між обов'язковими технічними контролюми відповідність технічного стану транспортних засобів вимогам законодавства забезпечує перевізник.

{Частина четверту статті 23 виключено на підставі Закону № 3565-VI від 05.07.2011}

[Порядок проведення обов'язкового технічного контролю транспортних засобів](#) визначає Кабінет Міністрів України.

Перевірка технічного стану транспортних засобів автомобільними перевізниками здійснюється в [порядку](#), який визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

{Текст статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3565-VI від 05.07.2011}

Стаття 24. Вимоги до автомобільного палива, мастильних матеріалів та до їх реалізації

Автомобільне паливо та мастильні матеріали мають відповідати встановленим законодавством вимогам та технічним вимогам виробників транспортних засобів. Реалізацію автомобільного палива та мастильних матеріалів споживачу здійснюють за умови їх відповідності на місці реалізації встановленим вимогам, що підтверджує сертифікат відповідності. Реалізацію здійснюють лише у відведених для цього в установленому порядку місцях.

Відносини між продавцем і покупцем автомобільного палива та мастильних матеріалів визначає законодавство.

Стаття 25. Особливості договору про технічне обслуговування і ремонт транспортного засобу

Договір про технічне обслуговування і ремонт транспортного засобу укладають відповідно до вимог цивільного законодавства між замовником і виконавцем (договір, наряд-замовлення, накладна, квитанція тощо).

Істотними умовами договору про технічне обслуговування і ремонт транспортного засобу є:

найменування та місце розташування сторін за цим договором;

перелік робіт з технічного обслуговування чи ремонту та термін їх виконання;

вартість робіт та порядок розрахунків;

перелік складових частин (матеріалів), використаних виконавцем, а також наданих замовником виконавцю для виконання робіт із технічного обслуговування або ремонту транспортного засобу;

перелік документів, який надається замовнику для підтвердження виконання технічного обслуговування чи ремонту, та гарантійні зобов'язання виконавця щодо проведених робіт.

Виконавець за договором про технічне обслуговування і ремонт транспортного засобу під час його укладання чи виконання не може нав'язувати замовнику за цим договором додаткові оплачувані послуги.

Стаття 26. Обов'язки та відповідальність виконавця за договором про технічне обслуговування і ремонт транспортних засобів

Виконавець за договором про технічне обслуговування і ремонт транспортних засобів зобов'язаний:

надавати можливість замовнику (уповноваженій ним особі) особисто візуально контролювати виконання робіт за договором за умов додержання вимог безпеки з охорони праці, передбачених законодавством;

безплатно усувати недоліки, виявлені під час приймання виконаної згідно з договором роботи;

безплатно виконувати роботу чи відшкодовувати замовнику витрати, пов'язані з усуненням недоліків, спричинених неналежним виконанням договору;

гарантувати відповідність технічного стану транспортного засобу встановленим вимогам у межах проведеного ним технічного обслуговування і ремонту цього транспортного засобу;

підтверджувати документально види та обсяги виконаних робіт та надавати замовнику відповідні документи із зазначенням дати виконання;

виконувати гарантійні зобов'язання, надані ним замовнику.

Виконавець за договором про надання послуг з технічного обслуговування і ремонту транспортного засобу несе відповідальність за невиконання або неналежне виконання цього договору згідно з цим договором, якщо інше не передбачено законом.

Стаття 27. Права замовника за договором про технічне обслуговування і ремонт транспортного засобу

Замовник за договором про технічне обслуговування і ремонт транспортного засобу має право:

одержувати достовірну інформацію про предмет договору та його виконавця;

особисто (або доручити уповноваженій ним особі) візуально контролювати виконання робіт за договором за умов додержання вимог безпеки з охорони праці, передбачених законодавством;

на відшкодування збитків, завданих у результаті невиконання або неналежного виконання виконавцем договору, а також на безплатне усунення ним недоліків у період гарантійного терміну;

отримувати від виконавця документальне підтвердження виду та обсягу виконаного технічного обслуговування чи ремонту транспортного засобу.

Стаття 28. Вимоги до автостанцій та зупинок таксі

На автостанціях забезпечується:

прийом та відправлення автобусів і пасажирів;

організація продажу квитків населенню;

диспетчерське управління і регулювання руху автобусів;

контроль екіпіровки та санітарного стану автобусів, дорожньої документації водіїв та дотримання визначеного режиму роботи підприємств, установ і організацій, розташованих на їх території;

організація побутового обслуговування пасажирів і водіїв.

У разі скорочення обсягів пасажирських перевезень задіяні для цього приміщення автостанцій тимчасово, до відновлення зазначених обсягів перевезень, відповідно до законодавства можуть використовуватися для надання пасажирам додаткових послуг.

Перепрофілювання автостанцій може здійснюватися їх власниками лише при закритті усіх автобусних маршрутів загального користування, що пролягають через них, та за згодою органу місцевого самоврядування населеного пункту.

Розміщення зупинок та стоянок таксі повинно забезпечувати:

зручний і безпечний прохід до них;

пропускну здатність дороги;

відсутність перешкод для інших учасників дорожнього руху;

зручну пересадку на інші види транспорту;

безпеку дорожнього руху.

Розміщення майданчиків для розвороту і відстою автобусів у початкових і кінцевих пунктах маршрутів повинно відповідати вимогам безпеки дорожнього руху.

Глава 6 **АВТОМОБІЛЬНИЙ ПЕРЕВІЗНИК**

Стаття 29. Засади діяльності автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на договірних умовах

{Назва статті 29 в редакції Закону № 586-VI від 24.09.2008}

Автомобільним перевізником та автомобільним самозайнятим перевізником, які здійснюють перевезення пасажирів на договірних умовах, є суб'єкти господарювання, які відповідно до законодавства та одержаної ліцензії надають послуги за договором перевезення пасажирів транспортним засобом, що використовується ними на законних підставах.

{Частина перша статті 29 в редакції Закону № 586-VI від 24.09.2008}

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані надати перевізникам, які здійснюють пільгові перевезення пасажирів та перевезення пасажирів за регульованими тарифами, компенсацію відповідно до закону.

Стаття 30. Основні права та обов'язки автомобільного перевізника та автомобільного самозайнятого перевізника, які здійснюють перевезення пасажирів на договірних умовах

Автомобільний перевізник та автомобільний самозайнятий перевізник, які здійснюють перевезення пасажирів на договірних умовах, мають право:

відмінити рейси своїх транспортних засобів за обставин, які він не міг передбачити і яким не міг запобігти, повернувши пасажиром (або замовнику послуг) кошти, сплачені ними за перевезення;

обмежувати або припиняти перевезення в разі стихійного лиха, епідемії, епізоотії або іншої надзвичайної ситуації;

відмінити рух транспортних засобів у разі виникнення загрози життю пасажирів чи безпеці вантажів;

вказувати в багажній квитанції стан багажу, що має зовнішні пошкодження, або відмовлятися від його перевезення в разі заперечення пасажиром щодо такого зазначення.

Автомобільний перевізник, який здійснює перевезення пасажирів на договірних умовах, зобов'язаний:

забезпечувати дотримання персоналом вимог законодавства про автомобільний транспорт;

забезпечувати перед початком пасажирського міжнародного автомобільного перевезення перевірку наявності у пасажирів документів, необхідних для в'їзду до держави прямування, держав за маршрутом слідування, та відмовляти у міжнародному перевезенні пасажиром, які не пред'явили необхідні документи;

{Частина другу статті 30 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2753-VI від 02.12.2010}

забезпечувати надання транспортних засобів для вивезення населення із зони надзвичайної ситуації, районів можливих бойових дій. Компенсація фактичних (понесених) витрат суб'єктам господарювання та громадянам, транспортні засоби яких використовувалися для евакуації, здійснюється у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

{Частина другу статті 30 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2081-IX від 17.02.2022}

забезпечувати контроль технічного та санітарного стану автобусів чи таксі перед початком роботи;

забезпечувати проведення щозмінного передрейсового та післярейсового медичного огляду водіїв транспортних засобів;

забезпечувати водіїв необхідною документацією;

утримувати транспортні засоби в належному технічному та санітарному стані, забезпечувати їх своєчасне подання для посадки пасажирів та відправлення;

забезпечувати проїзд пасажирів до зупинки чи місця призначення за маршрутом без додаткових витрат у разі припинення поїздки через технічну несправність транспортного засобу.

Автомобільний самозайнятий перевізник, який здійснює перевезення пасажирів на договірних умовах, зобов'язаний:

утримувати транспортні засоби в належному технічному та санітарному стані, забезпечувати їх своєчасне подання для посадки пасажирів та відправлення;

забезпечувати проїзд пасажирів до зупинки чи місця призначення за маршрутом без додаткових витрат у разі припинення поїздки через технічну несправність транспортного засобу;

забезпечувати надання транспортних засобів для вивезення населення із зони надзвичайної ситуації, районів можливих бойових дій, за умови повної компенсації йому вартості надання послуг і фактичних (понесених) ним витрат у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

{Частина третю статті 30 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2081-IX від 17.02.2022}

забезпечувати перед початком пасажирського міжнародного автомобільного перевезення перевірку наявності у пасажирів документів, необхідних для в'їзду до держави прямування, держав за маршрутом слідування, та відмовляти у міжнародному перевезенні пасажирів, які на його вимогу не пред'явили необхідні документи;

{Частина третю статті 30 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2753-VI від 02.12.2010}

проходити обов'язковий технічний контроль транспортного засобу в установленому порядку з обов'язковою відміткою в сервісній книжці;

{Абзац частини третьої статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3565-VI від 05.07.2011}

щорічно проходити медичний огляд з отриманням довідки встановленого зразка.

{Стаття 30 в редакції Закону № 586-VI від 24.09.2008}

Стаття 31. Відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування

Відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування міських, приміських та міжміських, які не виходять за межі території області (внутрішньообласні маршрути), із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування визначаються договором про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування, у якому встановлюються: перелік маршрутів загального користування, які буде обслуговувати автомобільний перевізник, умови організації перевезень, показники якості транспортного обслуговування населення, термін роботи автомобільного перевізника, зобов'язання органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо облаштування маршруту, підтримки проїзної частини автомобільної дороги та під'їзних шляхів у належному стані (тільки для міських автобусних маршрутів), розмір компенсації витрат автомобільного перевізника внаслідок перевезення пільгових пасажирів та регулювання тарифів, механізм їх виплати.

Відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування приміських та міжміських, які виходять за межі території області (міжобласні маршрути), із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування визначаються дозволом органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на обслуговування автобусних маршрутів, у якому встановлюються: перелік маршрутів загального користування (рейсів), які буде

обслуговувати автомобільний перевізник, умови організації перевезень, показники якості транспортного обслуговування населення, термін роботи автомобільного перевізника.

Форму дозволу, порядок його видачі та анулювання визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

У договір можуть бути включені інші питання за згодою сторін.

Стаття 32. Відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, із власниками автостанцій

Відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, із власниками автостанцій визначаються договором.

Предметом договору автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, з власниками автостанцій є надання послуг та виконання робіт, пов'язаних з відправленням і прибуттям пасажирів.

Власники автостанцій зобов'язані укласти договір з автомобільним перевізником, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, тільки за наявності в нього договору із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування про організацію перевезення на автобусних маршрутах загального користування чи дозволу органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на обслуговування маршрутів загального користування, що пролягають через цю автостанцію.

Відправлення чи прибуття автобусів приміських, міжміських та міжнародних автобусних маршрутів загального користування здійснюється тільки з автостанцій, а в разі їх відсутності - із зупинок, передбачених розкладом руху.

Стаття 33. Засади діяльності автомобільного перевізника, що здійснює перевезення вантажів на договірних умовах

Автомобільним перевізником, що здійснює перевезення вантажів на договірних умовах, є суб'єкт господарювання, який відповідно до законодавства надає послугу згідно з договором про перевезення вантажу транспортним засобом, що використовується на законних підставах.

Для виконання перевезень небезпечних вантажів автомобільний перевізник повинен одержати відповідну ліцензію.

{Стаття 33 в редакції Закону № 4621-VI від 22.03.2012}

Стаття 34. Вимоги до автомобільного перевізника

Автомобільний перевізник повинен:

виконувати вимоги цього Закону та інших законодавчих і нормативно-правових актів України у сфері перевезення пасажирів та/чи вантажів;

утримувати транспортні засоби в належному технічному і санітарному стані та забезпечувати їх зберігання відповідно до вимог **статті 21** цього Закону;

забезпечувати контроль технічного і санітарного стану транспортних засобів перед виїздом на маршрут;

забезпечувати проведення медичного контролю стану здоров'я водіїв;

організувати проведення періодичного навчання водіїв методам надання домедичної допомоги потерпілим від дорожньо-транспортних пригод;

{Частина першу статті 34 доповнено абзацом згідно із Законом № 586-VI від 24.09.2008, із змінами, внесеними згідно із Законом № 5081-VI від 05.07.2012}

забезпечувати умови праці та відпочинку водіїв згідно з вимогами законодавства;

забезпечувати проведення стажування та інструктажу водіїв у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту;

забезпечувати безпеку дорожнього руху;

забезпечувати водіїв відповідною документацією на перевезення пасажирів.

Автомобільні перевізники з кількістю транспортних засобів десять і більше зобов'язані організувати підвищення кваліфікації керівників і спеціалістів автомобільного транспорту, діяльність яких пов'язана з наданням послуг автомобільного транспорту, у термін один раз на п'ять років, а з питань безпеки перевезень, охорони праці та пожежної безпеки - у термін один раз на три роки в порядку, який визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Розділ II ВНУТРІШНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ

Глава 7 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ

Стаття 35. Послуги пасажирського автомобільного транспорту

Послуги пасажирського автомобільного транспорту поділяють на послуги з перевезення пасажирів автобусами, на таксі та легковими автомобілями на замовлення.

Послуги з перевезення пасажирів автобусами можуть надаватися за видами режимів організації перевезень: регулярні, регулярні спеціальні, нерегулярні.

Перевезення пасажирів автобусами в режимі регулярних пасажирських перевезень здійснюють автомобільні перевізники на автобусних маршрутах загального користування на договірних умовах із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Перевезення пасажирів автобусами в режимі регулярних спеціальних пасажирських перевезень здійснюють автомобільні перевізники на автобусних маршрутах спеціальних перевезень на договірних умовах із замовниками транспортних послуг.

Перевезення пасажирів автобусами в режимі нерегулярних пасажирських перевезень здійснюють автомобільні перевізники на автобусних маршрутах нерегулярних перевезень на договірних умовах із замовниками транспортних послуг.

Автобусні маршрути за видами сполучень поділяються на: міські, приміські, міжміські, міжнародні.

Автобусні маршрути за видами перевезень поділяються на: загального користування, спеціальних перевезень, нерегулярних перевезень.

На приміських та міських маршрутах дозволяється перевозити стоячих пасажирів автобусами, які за своєю конструкцією мають місця для стоячих пасажирів, у кількості, передбаченій технічною характеристикою транспортного засобу та визначеній у реєстраційних документах на цей транспортний засіб.

На міжнародних та міжміських маршрутах дозволяється перевозити пасажирів з обов'язковим наданням їм місць для сидіння.

На автобусні маршрути протяжністю понад 500 км у рейс повинні направлятися два водії.

Перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування може здійснюватися у режимах: звичайному, експресному, маршрутного таксі.

Вимоги щодо використання автобусів за видами сполучень, режимами руху та протяжністю маршрутів, за параметрами пасажиромісткості, комфортності, технічних та екологічних показників установлює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Послуги з перевезення на таксі надаються громадянам у порядку черги на стоянках таксі та на шляху прямування, а також на замовлення (звичайне, термінове, нічне) усне, письмове чи за телефоном.

Послуги з перевезення пасажирів легковими автомобілями на замовлення можуть надаватися тільки за попередньою домовленістю із замовником послуг і не можуть надаватися на стоянках таксі та на шляху прямування автомобіля громадянам, з якими не було попередньої домовленості про послугу.

Суб'єкти господарювання, які використовують легкові автомобілі на замовлення, мають право включати витрати на ці послуги до собівартості продукції тільки за умови, що у перевізника є відповідна ліцензія і з ним укладений письмовий договір на обслуговування.

[Правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту](#) затверджує Кабінет Міністрів України.

Правила користування міським пасажирським автомобільним транспортом затверджуються відповідним органом місцевого самоврядування. Вони визначають порядок проїзду і його оплати, права та обов'язки пасажирів, а також взаємовідносини перевізників і пасажирів під час надання транспортних послуг, враховуючи особливості транспортної інфраструктури та наявність автоматизованої системи обліку оплати проїзду.

{Статтю 35 доповнено частиною сімнадцятою згідно із Законом № 1812-VIII від 17.01.2017}

Стаття 36. Послуги автостанцій

Автостанції надають пасажиром послуги, пов'язані з їх проїздом автобусними маршрутами загального користування, а автомобільним перевізникам, які здійснюють перевезення пасажирів на договірних умовах, - послуги, пов'язані з відправленням та прибуттям автобусів згідно з розкладом руху.

До обов'язкових послуг, що повинні надаватися автостанціями пасажирам, належать:

продаж квитків;

користування приміщеннями для чекання поїздки, облаштованими місцями для сидіння;

можливість користування громадськими вбиральнями;
інформування щодо розкладу руху автобусів та вартості поїздки.

До обов'язкових послуг, що повинні надаватися автостанціями автомобільному перевізнику, належать:

продаж квитків;
організація прибуття та відправлення автобуса з облаштованих платформ;
інформування водія щодо умов дорожнього руху на маршруті.

За надання обов'язкових послуг автостанцій з осіб, які придбавають проїзні квитки, стягують автостанційний збір, що входить до вартості квитка.

Послуги автостанцій, крім послуг кімнати матері і дитини, пасажиром надаються за плату.

Власники автостанцій несуть відповідальність за якість та безпеку послуг, що надаються автостанціями пасажиром та автомобільним перевізникам, технічний та санітарно-гігієнічний стан будівель, споруд, обладнання та території автостанції.

Стаття 37. Пільгові перевезення пасажирів автомобільним транспортом

Пільгові перевезення пасажирів, які відповідно до законодавства користуються такими правами, забезпечують автомобільні перевізники, які здійснюють перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування.

Автомобільному перевізнику, який здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, забороняється відмовлятися від пільгового перевезення, крім випадків, передбачених законом.

Безпідставна відмова від пільгового перевезення тягне за собою відповідальність згідно із законом.

Види та обсяги пільгових перевезень установлюються замовленням, у якому визначається порядок компенсації автомобільним перевізникам, які здійснюють перевезення пасажирів на маршрутах загального користування, збитків від цих перевезень.

Стаття 38. Вимоги до перевезення організованих груп дітей автобусами

До перевезення організованих груп дітей (далі - груп дітей) відноситься одночасне перевезення групи з десяти і більше дітей, для яких замовником послуги призначається керівник, відповідальний за супроводження їх під час поїздки, а на групу з 30 і більше дітей призначається також медичний працівник.

Перевезення груп дітей можна здійснювати в режимах як регулярних, так і нерегулярних пасажирських перевезень.

Регулярні та нерегулярні перевезення груп дітей здійснюються за умови узгодження маршруту та розкладу руху із замовником та відповідними підрозділами Національної поліції.

{Частина третя статті 38 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5459-VI від 16.10.2012, № 901-VIII від 23.12.2015}

Максимальна кількість дітей та супроводжуючих осіб при перевезенні автобусом не повинна перевищувати кількості місць для сидіння в ньому, передбачену технічною характеристикою транспортного засобу та визначену в реєстраційних документах на цей транспортний засіб.

Групи дітей повинні перевозити досвідчені водії транспортних засобів, які мають стаж керування автобусом не менше ніж п'ять років.

Порядок організації перевезення груп дітей визначається [Правилами надання послуг пасажирського автомобільного транспорту](#) та іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 39. Документи, на підставі яких виконуються пасажирські перевезення

Автомобільні перевізники, водії, пасажирів повинні мати і пред'являти особам, які уповноважені здійснювати контроль на автомобільному транспорті та у сфері безпеки дорожнього руху, документи, на підставі яких виконуються пасажирські перевезення.

Документи для регулярних пасажирських перевезень:

для автомобільного перевізника - ліцензія, договір із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування чи їх дозвіл, паспорт маршруту, документ, що засвідчує використання автобуса на законних підставах, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія автобуса - посвідчення водія відповідної категорії, реєстраційні документи на транспортний засіб, квитково-касовий лист, схема маршруту, розклад руху, таблиця вартості проїзду (крім міських перевезень), інші документи, передбачені законодавством України;

{Абзац третьої частини другої статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом № 222-VIII від 02.03.2015}

для пасажирів - квиток на проїзд в автобусі та на перевезення багажу (для пільгового проїзду - посвідчення особи встановленого зразка чи довідка, на підставі якої надається пільга), а в разі запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду - електронний квиток та документи для пільгового проїзду.

{Абзац четвертої частини другої статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законами № 552-VIII від 30.06.2015, № 1812-VIII від 17.01.2017}

Документи для регулярних спеціальних пасажирських перевезень:

для автомобільного перевізника - ліцензія, договір із замовником транспортних послуг, паспорт маршруту, документ, що засвідчує використання автобуса на законних підставах, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія автобуса - посвідчення водія відповідної категорії, реєстраційні документи на транспортний засіб, схема маршруту, розклад руху, інші документи, передбачені законодавством України.

{Абзац третьої частини третьої статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом № 222-VIII від 02.03.2015}

Документи для нерегулярних пасажирських перевезень:

для автомобільного перевізника - ліцензія, документ, що засвідчує використання автобуса на законних підставах, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія автобуса - посвідчення водія відповідної категорії, реєстраційні документи на транспортний засіб, договір із замовником транспортних послуг, документ, що засвідчує оплату транспортних послуг, інші документи, передбачені законодавством України.

{Абзац третій частини четвертої статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом № 222-VIII від 02.03.2015}

Документи для юридичної особи, що здійснює перевезення пасажирів на таксі:

для автомобільного перевізника - ліцензія, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія таксі - посвідчення водія відповідної категорії, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, інші документи, передбачені законодавством України.

{Абзац третій частини п'ятої статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом № 222-VIII від 02.03.2015}

Документи для фізичної особи, що здійснює перевезення пасажирів на таксі:

для автомобільного перевізника - ліцензія, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія таксі - посвідчення водія відповідної категорії, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, інші документи, передбачені законодавством України.

{Абзац третій частини шостої статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом № 222-VIII від 02.03.2015}

Документи для юридичної особи, що здійснює перевезення пасажирів легковими автомобілями на замовлення:

для автомобільного перевізника - ліцензія, договір із замовником послуги, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія легкового автомобіля - посвідчення водія відповідної категорії, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, копія договору із замовником послуги, інші документи, передбачені законодавством України.

{Абзац третій частини сьомої статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом № 222-VIII від 02.03.2015}

Документи для автомобільного самозайнятого перевізника:

ліцензія, посвідчення водія відповідної категорії, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, сервісна книжка, медична довідка.

{Абзац другий частини восьмої статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом № 222-VIII від 02.03.2015}

{Статтю 39 доповнено частиною згідно із Законом № 586-VI від 24.09.2008}

Документи для фізичної особи, що здійснює перевезення пасажирів легковими автомобілями на замовлення:

для автомобільного перевізника - ліцензія, договір із замовником послуги, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія легкового автомобіля - посвідчення водія відповідної категорії, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, копія договору із замовником послуги, інші документи, передбачені законодавством України.

{Абзац третій частини дев'ятої статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом № 222-VIII від 02.03.2015}

Документи на перевезення пасажирів автобусами для власних потреб:

для автомобільного перевізника - документ, що засвідчує використання автобуса на законних підставах, список пасажирів, яких перевозять, завірений підписом перевізника, інші документи, передбачені законодавством України;

{Абзац другий частини десятої статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1206-VII від 15.04.2014}

для водія - посвідчення водія відповідної категорії, реєстраційні документи на автобус, список пасажирів, яких перевозять, завірений підписом перевізника, інші документи, передбачені законодавством України.

{Абзац третій частини десятої статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1206-VII від 15.04.2014}

Документи для водія юридичної особи на перевезення пасажирів легковими автомобілями для власних потреб - посвідчення водія відповідної категорії, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, інші документи, передбачені законодавством України.

Документи для фізичної особи на перевезення пасажирів легковими автомобілями для власних потреб - посвідчення водія відповідної категорії, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, інші документи, передбачені законодавством України.

Стаття 40. Основні права та обов'язки водія автобуса, таксі, легкового автомобіля на замовлення, легкового автомобіля при перевезенні пасажирів

Водій автобуса при перевезенні пасажирів автомобільним транспортом має право:

вимагати від пасажирів виконання їх обов'язків;

не допускати до поїздки пасажирів, який не має квитка, порушує громадський порядок у салоні автобуса, забруднює його, пасажирів або їх речі; створює шум у салоні, зокрема, за допомогою технічних пристроїв;

під час посадки в автобус пасажирів на приміському, міжміському або міжнародному маршруті перевіряти наявність квитків на проїзд та перевезення багажу;

не видавати багаж, якщо пасажир не пред'явив квитка.

Водій автобуса зобов'язаний:

виконувати правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту загального користування і технічної експлуатації автобуса;

мати з собою і пред'являти для перевірки уповноваженим посадовим особам документи, передбачені законодавством;

дотримуватися визначеного маршруту та розкладу руху автобуса;

приймати, розміщати та видавати багаж пасажиром на зупинках, передбачених розкладом руху;

стежити за виконанням пасажиром своїх обов'язків та безпечним розміщенням ними багажу і ручної поклажі в автобусі;

оголошувати назви зупинок і час стоянки на них;

здійснювати висадку пасажирів у відведеному для цього місці в разі заправлення автобуса паливом під час виконання перевезень;

вживати необхідних заходів для безпеки пасажирів у разі виникнення перешкод для руху на маршруті (туман, ожеледь тощо), які не дають змоги продовжити поїздку, а також у разі вимушеної зупинки автомобільного транспортного засобу на залізничному переїзді;

зупиняти автобус за сигналом контролера, виконувати його вказівки та сприяти у здійсненні контролю.

Водію автобуса забороняється:

змінювати маршрут та розклад руху;

продавати пасажиром квитки під час керування автобусом;

відтворювати в салоні автобуса музику, звуки фільмів чи інші звукові сигнали, крім інформації про поїздку (передача звуку може здійснюватися на індивідуальні навушники пасажирів, а на салон - лише під час нерегулярних перевезень за згодою всіх пасажирів).

Водій таксі має право відмовляти в наданні послуги пасажиром, якщо:

пасажир має явні ознаки сп'яніння;

кількість осіб, які потребують обслуговування, перевищує кількість місць у легковому автомобілі;

багаж пасажиром не може бути вільно розміщений у багажнику чи салоні легкового автомобіля або може забруднити чи пошкодити його.

Водій таксі зобов'язаний:

виконувати правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту і технічної експлуатації легкового автомобіля;

здійснювати посадку пасажирів на стоянці в порядку черги, а також надавати право позачергового користування таксі згідно із законодавством;

відчиняти двері таксі, відкривати багажник та перевіряти їх закриття під час посадки пасажирів;

називати пасажиром розмір оплати проїзду, показники таксометра на початку і в кінці поїздки та роз'яснювати порядок користування таксі;

здійснювати перевезення до пункту призначення за визначеним пасажиром маршрутом або найкоротшим шляхом за згодою пасажиром.

Водію таксі забороняється:

відмовляти пасажиром у перевезенні, крім випадків, обумовлених цією статтею;

обирати пасажирів за вигідністю напрямків їх прямування;
пропонувати громадянам поїздки без згоди пасажирів, які знаходяться в таксі;
здійснювати перевезення пасажирів, якщо в таксі відсутній або не працює таксометр;
називати розмір оплати за поїздку, який не відповідає показникам таксометра;
відтворювати в салоні музику чи інші звукові сигнали без згоди всіх пасажирів.

Водій легкового автомобіля на замовлення зобов'язаний виконувати правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту і технічної експлуатації легкового автомобіля.

Водій легкового автомобіля не має права здійснювати стоянку та посадку пасажирів на стоянці таксі.

{Стаття 40 в редакції Закону № 2310-IX від 19.06.2022}

Стаття 41. Основні права та обов'язки пасажира

Пасажир має право:

одержувати від перевізника, водія, на зупинках автобусних маршрутів загального користування, автостанціях та автовокзалах інформацію про послуги автомобільного транспорту загального користування;

безоплатно провозити з собою на автобусних маршрутах загального користування одну дитину дошкільного віку без надання їй окремого місця;

безоплатно перевозити з собою на автобусних маршрутах загального користування ручну поклажу, а також відповідно до законодавства про захист прав споживачів і правил перевезень користуватися іншими правами.

Пасажир зобов'язаний:

мати при собі квиток на проїзд, на перевезення багажу, за наявності права пільгового проїзду - відповідне посвідчення чи довідку, на підставі якої надається пільга, а в разі запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду - зареєструвати електронний квиток;

{Абзац другий частини другої статті 41 із змінами, внесеними згідно із Законом № 552-VIII від 30.06.2015; в редакції Закону № 1812-VIII від 17.01.2017}

виконувати вимоги правил надання послуг та правил користування пасажирським автомобільним транспортом.

{Абзац третій частини другої статті 41 в редакції Закону № 1812-VIII від 17.01.2017}

Стаття 42. Договори щодо перевезення пасажирів

Договір про організацію перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування міському, приміському та міжміському, які не виходять за межі території області (внутрішньообласні маршрути), укладається між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування та автомобільним перевізником і вважається укладеним з моменту його підписання сторонами.

Договір перевезення пасажирів автобусом на маршруті загального користування укладається між автомобільним перевізником та пасажиром. Цей договір вважається укладеним з моменту придбання пасажиром квитка на право проїзду, а для осіб, які користуються правом пільгового проїзду, - з моменту посадки в автобус, а в разі запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду - з моменту реєстрації електронного квитка.

{Частина друга статті 42 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1812-VIII від 17.01.2017}

Договір про нерегулярні пасажирські перевезення автобусом укладається між замовником транспортних послуг та автомобільним перевізником і вважається укладеним з моменту його підписання сторонами.

Договір перевезення пасажирів на таксі набирає чинності з моменту посадки пасажирів і діє до моменту його висадки в пункті призначення.

Договір про обслуговування легковим автомобілем на замовлення укладається між автомобільним перевізником і замовником у письмовій формі та вважається укладеним з моменту його підписання сторонами або з моменту домовленості сторін.

Дія договору перевезення пасажирів автомобільним транспортом може бути припинена за ініціативою автомобільного перевізника чи водія автомобільного транспортного засобу, якщо пасажир:

перебуває у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння;

порушує громадський порядок;

пред'являє заборонений до перевезення багаж або багаж, який за габаритами не відповідає встановленим нормам;

порушує інші вимоги правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту.

Стаття 43. Основні засади визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування

Визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування здійснюється виключно на конкурсних засадах.

Об'єктом конкурсу можуть бути: маршрут (кілька маршрутів), оборотний рейс (кілька оборотних рейсів).

На конкурс виносяться маршрути із затвердженими паспортами.

Визначення кандидатури автомобільного перевізника для роботи на міжнародному автобусному маршруті загального користування здійснюється на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 44. Визначення умов перевезень та проведення конкурсу

Організація проведення конкурсу та визначення умов перевезень покладаються на органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

До обов'язкових умов конкурсу на перевезення пасажирів належать:

визначена органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування обґрунтована структура парку автобусів, що працюватимуть на маршруті загального користування, за пасажиромісткістю, класом, технічними та екологічними показниками;

державні соціальні нормативи у сфері транспортного обслуговування населення.

{Частина друга статті 44 в редакції Закону № 2956-IX від 24.02.2023}

На міських автобусних маршрутах загального користування у містах із загальною чисельністю населення понад 250 тисяч осіб кількість електробусів та/або автобусів, оснащених двигунами внутрішнього згоряння з іскровим запалюванням, що працюють виключно на стисненому природному газі метані, зрідженому природному газі метані або біогазі, та/або автобусів з водневим паливним елементом (коміркою) у відсотковій частці серед парку автобусів повинна становити не менше ніж 25 відсотків на 1 січня 2030 року, не менше ніж 50 відсотків на 1 січня 2033 року, якщо рішення щодо інших часток та/або інших термінів не було ухвалено органами місцевого самоврядування відповідних міст.

{Статтю 44 доповнено новою частиною згідно із Законом № 2956-IX від 24.02.2023}

Органи місцевого самоврядування міст із загальною чисельністю населення понад 250 тисяч осіб можуть ухвалити рішення щодо зміни часток, передбачених **частиною третьою** цієї статті, але не більше ніж наполовину.

{Статтю 44 доповнено новою частиною згідно із Законом № 2956-IX від 24.02.2023}

Органи місцевого самоврядування міст із загальною чисельністю населення понад 250 тисяч осіб можуть ухвалити рішення щодо зміни термінів, передбачених **частиною третьою** цієї статті, але не більше ніж на два роки.

{Статтю 44 доповнено новою частиною згідно із Законом № 2956-IX від 24.02.2023}

У разі відсутності в перевізників-претендентів автобусів, що відповідають умовам конкурсу, вони мають право подавати до конкурсного комітету заяву на участь у конкурсі та документи, що містять характеристику наявних автобусів, які перевізник-претендент пропонує використовувати на даному маршруті, а також інвестиційний проект-зобов'язання щодо оновлення парку автобусів на цьому маршруті на визначений період до п'яти років.

У разі відсутності перевізників-претендентів, які мають автобуси, що відповідають умовам конкурсу, конкурс проводиться серед претендентів, які пропонують використовувати на даному маршруті автобуси, що відповідають вимогам безпеки, але не відповідають умовам конкурсу за класом, пасажиромісткістю, параметрами комфортності, з урахуванням поданих інвестиційних проектів-зобов'язань щодо оновлення парку автобусів, які будуть повністю відповідати всім вимогам, у термін до п'яти років.

Договір з переможцем конкурсу (або дозвіл) органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування укладають (або надають) на термін від трьох до п'яти років.

Договір з переможцем конкурсу (або дозвіл) у разі відсутності в нього автобусів, що відповідають умовам конкурсу, органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування укладають (або надають) на один рік.

Дозвіл органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування пасажирському перевізнику на обслуговування автобусних маршрутів надається на термін до п'яти років.

Автомобільний перевізник - переможець конкурсу повинен самостійно забезпечувати перевезення.

Для підготовки та проведення конкурсу органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування утворюють конкурсний комітет, до складу якого входять представники відповідних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, та територіальних органів Національної поліції, а також громадських організацій у сфері автомобільного транспорту.

{Частина статті 44 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5502-VI від 20.11.2012, № 901-VIII від 23.12.2015}

До конкурсного комітету не можуть входити представники суб'єктів господарювання - автомобільних перевізників, які є учасниками конкурсу або які діють на ринку перевезень пасажирів і можуть впливати на прийняття рішень комітету.

Для організації забезпечення і підготовки матеріалів для проведення засідань конкурсного комітету органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування на конкурсних умовах за договором залучають підприємство (організацію), що має фахівців та досвід роботи не менше трьох років з питань організації пасажирських перевезень. Конкурс проводиться із залученням представників відповідних органів виконавчої влади, а також представників громадських організацій. Залучене для проведення засідань конкурсного комітету підприємство (організація) готує матеріали щодо умов конкурсу, паспортів автобусних маршрутів, аналізу одержаних пропозицій та їх оцінки, договорів з переможцями конкурсу та інші матеріали.

Порядок проведення конкурсів визначає Кабінет Міністрів України.

Стаття 45. Вимоги до автомобільних перевізників, які допускаються до участі в конкурсі

У конкурсі на визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування можуть брати участь автомобільні перевізники, які мають ліцензію на той вид послуг, що виносять на конкурс, на законних підставах використовують у достатній кількості сертифіковані автобуси відповідного класу, відповідають вимогам, викладеним у [статті 34](#) цього Закону.

До участі в конкурсі не допускаються автомобільні перевізники, які:

визнані банкрутами або щодо яких порушено справу про банкрутство чи ліквідацію як суб'єкта господарювання;

подали до участі в конкурсі документи, що містять недостовірну інформацію;

не відповідають вимогам [статті 34](#) цього Закону;

передбачають використовувати на маршрутах автобуси, переобладнані з вантажних транспортних засобів.

{Частина другу статті 45 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 586-VI від 24.09.2008}

Стаття 46. Проведення конкурсу на перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування

Для участі в конкурсі на перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування автомобільний перевізник подає конкурсному комітету такі документи:

заяву претендента встановленого зразка із зазначенням автобусного маршруту загального користування, на якому має намір працювати претендент;

відомості за підписом суб'єкта господарювання про автобуси, які будуть використовуватися на автобусному маршруті з зазначенням підстав для їх використання перевізником;

{Абзац третій частини першої статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1253-VII від 13.05.2014; в редакції Закону № 222-VIII від 02.03.2015}

відомості про додаткові умови обслуговування маршруту;

документ, що підтверджує внесення плати за участь у конкурсі.

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування не менш як за дев'ять днів до дня проведення конкурсу забезпечують інформування відповідних підрозділів Національної поліції про перевізників-претендентів, які подали документи на конкурс.

{Частина друга статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5459-VI від 16.10.2012, № 901-VIII від 23.12.2015}

Порядок інформування затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, за погодженням з Міністерством внутрішніх справ України.

Під час визначення переможця конкурсу на міжміських та міжнародних автобусних маршрутах у разі рівних пропозицій претендентів перевага надається перевізникам, які представили до конкурсного комітету свідоцтво відповідності автобуса параметрам комфортності.

{Частина четверта статті 46 в редакції Закону № 222-VIII від 02.03.2015}

Фінансування проведення конкурсу здійснюється органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування за рахунок коштів, внесених претендентами як плату за участь у конкурсі, а також за рахунок власних коштів.

Якщо конкурс не відбувся або переможця не було визначено, претендентам повертають плату за участь у конкурсі, а витрати на підготовку конкурсу відносять на рахунок органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

{Стаття 46 із змінами, внесеними згідно із Законом № 586-VI від 24.09.2008; в редакції Закону № 5000-VI від 21.06.2012}

Розділ III ВНУТРІШНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ

Глава 8 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ

Стаття 47. Внутрішні перевезення вантажів та правила їх надання

До внутрішніх перевезень вантажів відносяться перевезення вантажів між пунктами відправлення та призначення, розташованими в Україні, та комплекс допоміжних операцій,

пов'язаних з цими перевезеннями, а також технологічні перевезення вантажів, що здійснюються в межах одного виробничого об'єкта без виїзду на автомобільні дороги загального користування.

До комплексу допоміжних операцій, пов'язаних із внутрішніми перевезеннями вантажів автомобільним транспортом, належать:

- завантаження та розвантаження автомобільних транспортних засобів;
- перевантаження вантажів на інший вид транспорту чи транспортний засіб;
- сортування, пакування, обмірювання та маркування вантажу;
- накопичення, формування або дроблення партій вантажу;
- зберігання вантажу;
- транспортно-експедиційні послуги.

Правила перевезень вантажів транспортними засобами затверджує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Правила технологічних перевезень вантажів транспортними засобами затверджуються керівництвом виробничого об'єкта.

Умови та порядок організації мультимодального перевезення за участю автомобільного транспорту визначаються [Законом України "Про мультимодальні перевезення"](#).

{Статтю 47 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 1887-IX від 17.11.2021}

Стаття 48. Документи, на підставі яких виконуються вантажні перевезення

Автомобільні перевізники, водії повинні мати і пред'являти особам, які уповноважені здійснювати контроль на автомобільному транспорті та у сфері безпеки дорожнього руху, документи, на підставі яких виконують вантажні перевезення.

Документами для здійснення внутрішніх перевезень вантажів є:

для автомобільного перевізника - документ, що засвідчує використання транспортного засобу на законних підставах, інші документи, передбачені законодавством;

для водія - посвідчення водія відповідної категорії, реєстраційні документи на транспортний засіб, товарно-транспортна накладна або інший визначений законодавством документ на вантаж, інші документи, передбачені законодавством.

При оформленні товарно-транспортної накладної вантажовідправник зазначає такі обов'язкові реквізити:

дата і місце складання;

вантажовідправник (повне найменування (прізвище, ім'я, по батькові), код платника податків згідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України або податковий номер, реєстраційний номер облікової картки платника податків чи серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті);

автомобільний перевізник (повне найменування (прізвище, ім'я, по батькові), код платника податків згідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України або податковий номер, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті), прізвище, ім'я, по батькові водія та номер його посвідчення;

вантажоодержувач (повне найменування (прізвище, ім'я, по батькові), код платника податків згідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України або податковий номер, реєстраційний номер облікової картки платника податків чи серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті);

транспортний засіб (марка, модель, тип, реєстраційний номер автомобіля, причепа/напівпричепа), його параметри із зазначенням довжини, ширини, висоти, загальної ваги, у тому числі з вантажем, та маси брутто;

пункти завантаження і розвантаження.

{Статтю 48 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1534-IX від 03.06.2021}

Порядок ведення та надання інформації з реєстру товарно-транспортних накладних визначається Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 48 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1534-IX від 03.06.2021}

У разі перевезення небезпечних вантажів крім документів, передбачених частиною другою цієї статті, обов'язковими документами також є:

для автомобільного перевізника - ліцензія на надання відповідних послуг;

для водія - свідоцтво про допущення транспортного засобу до перевезення певних небезпечних вантажів, свідоцтво про підготовку водіїв транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі, письмові інструкції на випадок аварії або надзвичайної ситуації.

{Абзац третьої частини третьої статті 48 із змінами, внесеними згідно із Законом № 222-VIII від 02.03.2015}

У разі перевезення вантажів з перевищенням габаритних або вагових обмежень обов'язковим документом також є дозвіл, який дає право на рух автомобільними дорогами України, виданий компетентними уповноваженими органами, або документ про внесення плати за проїзд великовагових (великогабаритних) транспортних засобів, якщо перевищення вагових або габаритних обмежень над визначеними законодавством становить менше п'яти відсотків.

{Частина четверта статті 48 із змінами, внесеними згідно із Законом № 54-IX від 11.09.2019}

{Стаття 48 в редакції Закону № 4621-VI від 22.03.2012}

Стаття 49. Основні права та обов'язки водія транспортного засобу при перевезенні вантажу у внутрішньому сполученні

Водій транспортного засобу при внутрішньому перевезенні вантажів має право:

відмовлятися від прийняття для перевезення вантажу, який не відповідає встановленим вимогам або вимогам щодо пломбування вантажу, якщо відтиск пломби нечіткий або пломбу пошкоджено;

вимагати від вантажовласника (уповноваженої ним особи) належного закріплення вантажу на транспортному засобі відповідно до встановлених законодавством вимог та очищення його кузова від залишків вантажу.

Водій транспортного засобу зобов'язаний:

мати при собі та передавати для перевірки уповноваженим на те посадовим особам документи, передбачені законодавством, для здійснення зазначених перевезень;

перевіряти надійність пломбування, закріплення, накриття та ув'язування вантажу для його безпечного перевезення;

забезпечити збереження вантажу, прийнятого до перевезення, та своєчасно його доставити вантажовласнику (уповноваженій ним особі);

дотримуватися визначеного режиму праці та відпочинку.

Стаття 50. Договір про перевезення вантажу

Договір про перевезення вантажу автомобільним транспортом укладається відповідно до цивільного законодавства між замовником та виконавцем у письмовій формі (договір, накладна, квитанція тощо).

Істотними умовами договору є:

найменування та місцезнаходження сторін;

найменування та кількість вантажу, його пакування;

умови та термін перевезення;

місце та час навантаження і розвантаження;

вартість перевезення;

інші умови, узгоджені сторонами.

Договір мультимодального перевезення за участю автомобільного транспорту укладається відповідно до [Закону України "Про мультимодальні перевезення"](#).

{Статтю 50 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 1887-IX від 17.11.2021}

Стаття 51. Основні права та обов'язки замовника за договором про перевезення вантажу автомобільним транспортом

Замовник за договором про перевезення вантажу автомобільним транспортом має право отримати компенсацію згідно із законодавством за пошкодження або псування вантажу, часткову чи повну його втрату або несвоєчасність доставки.

Замовник за договором про перевезення вантажу зобов'язаний:

забезпечити своєчасне та повне оформлення документів на перевезення вантажу;

утримувати власні під'їзні шляхи до вантажних пунктів, вантажні майданчики, рампи тощо у стані, що відповідає вимогам законодавства з питань охорони праці, техніки безпеки та безпеки руху;

здійснювати вантажні операції, закріплення, накриття, ув'язування та пломбування вантажу, зняття кріплень і покриттів та очищення транспортного засобу від залишків вантажу;

забезпечувати вимоги законодавства з питань охорони праці та техніки безпеки при вантажних операціях.

Стаття 51¹. Права та обов'язки вантажовідправника та вантажоодержувача

Вантажовідправник має право на:

передачу вантажу перевізнику для перевезення;

відшкодування збитків, що виникли внаслідок втрати чи пошкодження вантажу.

Вантажовідправник зобов'язаний:

вносити до товарно-транспортної накладної або іншого визначеного законодавством документа на вантаж відомості про масу або габарити вантажу, а також повне найменування вантажоодержувача та автомобільного перевізника (прізвище, ім'я, по батькові), код платника податків згідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України або податковий номер, реєстраційний номер облікової картки платника податків чи серію та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті або відмітку у відповідному полі в ID-картці), прізвище, ім'я, по батькові, номер посвідчення водія, а також інші відомості, визначені законодавством;

надавати перевізнику необхідні документи на вантаж, що містять достовірну інформацію;

здійснювати в установленому порядку страхування відповідальності на випадок настання негативних наслідків під час перевезення вантажів;

відшкодувати витрати та збитки, заподіяні внаслідок порушення ним законодавства з питань перевезення вантажів.

Вантажоодержувач має право на своєчасне одержання вантажів разом із документами на них.

Вантажоодержувач зобов'язаний:

своєчасно прийняти вантаж, що надійшов на його адресу, та документи на нього;

надати вантажовідправнику інформацію про своє повне найменування (прізвище, ім'я, по батькові), код платника податків згідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України або податковий номер, реєстраційний номер облікової картки платника податків чи серію та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті або відмітку у відповідному полі в ID-картці).

{Закон доповнено статтею 51¹ згідно із Законом № 1534-IX від 03.06.2021}

Стаття 52. Основні права та обов'язки виконавця за договором про перевезення вантажу автомобільним транспортом

Автомобільний перевізник має право:

відмовитися від приймання вантажу для перевезення, якщо замовником не підготовлено вантаж чи необхідні документи або внесені без попереднього узгодження з ним зміни до реквізитів цих документів;

відмовитися від перевезення вантажу, якщо замовник подає до перевезень вантаж, не обумовлений договором про перевезення, пакування вантажу не відповідає встановленим законодавством вимогам, ушкоджена тара або нечітким є відтиск пломби тощо;

одержувати відшкодування від замовника, якщо транспортний засіб був пошкоджений під час вантажних робіт або під час перевезення вантажу з вини замовника.

Автомобільний перевізник зобов'язаний:

при укладанні договору про перевезення вантажу автомобільним транспортом передбачати для свого персоналу встановлені законодавством умови праці та відпочинку;

забезпечити виконання умов договору про перевезення вантажу автомобільним транспортом у межах, визначених договором та законодавством;

забезпечити збереження вантажу, прийнятого до перевезення, до передачі вантажовласнику (уповноваженій ним особі) в пункті призначення;

відшкодувати замовнику збитки за пошкодження або псування вантажу, часткову чи повну його втрату, а також збитки, завдані внаслідок несвоєчасної доставки вантажу.

Розділ IV

МІЖНАРОДНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ І ВАНТАЖІВ

Стаття 53. Організація міжнародних перевезень пасажирів і вантажів

Організацію міжнародних перевезень пасажирів і вантажів здійснюють перевізники відповідно до міжнародних договорів України з питань міжнародних автомобільних перевезень.

До міжнародних перевезень пасажирів та небезпечних вантажів допускаються резиденти України, які мають досвід роботи на внутрішніх перевезеннях на договірних умовах не менше ніж три роки.

{Частина друга статті 53 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4621-VI від 22.03.2012}

При виконанні міжнародних перевезень вантажів резиденти України повинні мати:

дозволи іноземних країн, по території яких буде здійснюватися перевезення;

{Абзац третій частини третьої статті 53 виключено на підставі Закону № 222-VIII від 02.03.2015}

дозвіл щодо узгодження умов та режимів перевезення в разі перевищення вагових або габаритних обмежень чи документ про внесення плати за проїзд великовагових

(великогабаритних) транспортних засобів, якщо перевищення вагових (габаритних) обмежень над визначеними законодавством становить менше п'яти відсотків;

{Абзац четвертий частини третьої статті 53 в редакції Закону № 4621-VI від 22.03.2012; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1534-IX від 03.06.2021}

свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу;

сертифікат відповідності транспортного засобу щодо безпеки руху та екологічної безпеки вимогам країн, територією яких буде здійснюватися перевезення, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України;

{Абзац шостий частини третьої статті 53 в редакції Закону № 4621-VI від 22.03.2012}

документи на вантаж.

{Частину третю статті 53 доповнено абзацом сьомим згідно із Законом № 4621-VI від 22.03.2012}

При виконанні міжнародних перевезень пасажирів резиденти України повинні мати:

дозволи іноземних країн, по території яких буде здійснюватися перевезення;

{Абзац третій частини четвертої статті 53 виключено на підставі Закону № 222-VIII від 02.03.2015}

свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу;

{Абзац п'ятий частини четвертої статті 53 виключено на підставі Закону № 4621-VI від 22.03.2012}

список пасажирів (при нерегулярних та маятникових перевезеннях);

білетно-облікову документацію;

схему маршруту.

При виконанні міжнародних перевезень вантажів нерезиденти України повинні мати:

дозвіл України;

дозвіл щодо узгодження умов та режимів перевезення в разі перевищення вагових або габаритних обмежень чи документ про внесення плати за проїзд великовагових (великогабаритних) транспортних засобів, якщо перевищення вагових (габаритних) обмежень над визначеними законодавством становить менше п'яти відсотків;

{Абзац третій частини п'ятої статті 53 в редакції Закону № 4621-VI від 22.03.2012 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1534-IX від 03.06.2021}

свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу;

сертифікат відповідності транспортного засобу вимогам законодавства України щодо безпеки руху та екологічної безпеки, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України;

{Абзац п'ятий частини п'ятої статті 53 в редакції Закону № 4621-VI від 22.03.2012}

документи на вантаж.

{Частина п'яту статті 53 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 4621-VI від 22.03.2012}

При виконанні міжнародних перевезень пасажирів нерезиденти повинні мати:

дозвіл України;

свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу;

{Абзац четвертий частини шостої статті 53 виключено на підставі Закону № 4621-VI від 22.03.2012}

список пасажирів (для нерегулярних та маятникових перевезень);

білетно-облікову документацію.

У транспортних засобах, що здійснюють міжнародні перевезення пасажирів та/або вантажів, встановлюються і використовуються контрольні пристрої - тахографи.

{Статтю 53 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 4621-VI від 22.03.2012}

Водії транспортних засобів, що належать резидентам або нерезидентам України, зобов'язані допускати до перевірки тахографів посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, надавати їм реєстраційні листки режиму праці та відпочинку водіїв - тахокарти, а також, у разі якщо у транспортному засобі використовуються цифрові тахографи, роздруковувати на паперовому носії інформацію про роботу та відпочинок водіїв.

{Статтю 53 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 4621-VI від 22.03.2012}

Стаття 54. Міжнародне співробітництво у сфері міжнародних перевезень пасажирів і вантажів

Державну політику у сфері міжнародного співробітництва з питань автомобільного транспорту розробляє та реалізує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

{Статтю 54 доповнено новою частиною першою згідно із Законом № 5502-VI від 20.11.2012}

Міжнародне співробітництво у сфері міжнародних перевезень пасажирів і вантажів забезпечує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, який у межах своїх повноважень:

{Абзац перший частини другої статті 54 в редакції Закону № 5502-VI від 20.11.2012}

організовує виконання міжнародних договорів України з питань міжнародних перевезень пасажирів і вантажів;

{Абзац другий частини другої статті 54 в редакції Закону № 5502-VI від 20.11.2012}

організовує контроль за виконанням міжнародних договорів України з питань міжнародних перевезень пасажирів і вантажів;

розробляє пропозиції щодо розвитку міжнародного співробітництва у сфері міжнародних перевезень пасажирів і вантажів;

бере участь у проведенні заходів щодо укладання міжнародних договорів з питань міжнародних перевезень пасажирів і вантажів;

бере участь у роботі міжнародних організацій автомобільного транспорту;

забезпечує видачу дозвільних документів на міжнародні перевезення пасажирів і вантажів.

Стаття 55. Дозволи на міжнародні автомобільні перевезення

Види дозвільних документів та порядок їх розподілу, видачі та використання українськими перевізниками при перевезенні по території іноземних країн визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, з урахуванням вимог законодавства України та законодавства країни, по території якої буде здійснюватися перевезення.

Міжнародні автомобільні перевезення іноземними перевізниками по території України здійснюються за наявності в перевізника українського дозволу або інших дозвільних документів, якщо інше не передбачено законодавством України.

Порядок оформлення і видачі дозволів на поїздку по територіях іноземних держав при виконанні перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні, їх обліку та обміну визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Дозвільні документи Європейської Конференції Міністрів Транспорту розподіляють на конкурсних засадах з урахуванням рівня безпеки руху й екологічної безпеки транспортних засобів, запроваджених у європейських країнах, ефективності їх використання.

Порядок проведення конкурсу та видачі дозвільних документів Європейської Конференції Міністрів Транспорту визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Стаття 56. Регулярні, нерегулярні та маятникові (човникові) пасажирські міжнародні автомобільні перевезення

Регулярні, нерегулярні та маятникові (човникові) пасажирські міжнародні автомобільні перевезення, що здійснюють перевізники України, повинні виконуватись автобусами, що відповідають умовам перевезень та параметрам комфортності і мають понад 20 місць для сидіння пасажирів.

При здійсненні міжнародних нерегулярних, маятникових (човникових) та регулярних транзитних перевезень водії повинні мати списки пасажирів та інші документи, обумовлені законодавством України.

Порядок організації регулярних, нерегулярних та маятникових (човникових) перевезень пасажирів у міжнародному сполученні визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Стаття 56¹. Обов'язки автомобільного перевізника, автомобільного самозайнятого перевізника і пасажирів під час пасажирського міжнародного автомобільного перевезення

Під час здійснення пасажирського міжнародного автомобільного перевезення автомобільний перевізник, автомобільний самозайнятий перевізник, крім обов'язків, визначених [статтею 40](#) цього Закону, зобов'язані перед початком такого перевезення

перевірити наявність у пасажирів документів, необхідних для в'їзду до держави прямування, держав за маршрутом слідування, та відмовити у перевезенні пасажирів, які на їх вимогу не пред'явили необхідні документи.

Пасажир під час міжнародного автомобільного перевезення, крім обов'язків, визначених [статтею 41](#) цього Закону, зобов'язаний мати належним чином оформлені документи, необхідні для в'їзду до держави прямування, держав за маршрутом слідування, та пред'явити їх автомобільному перевізнику, автомобільному самозайнятому перевізнику на їх вимогу.

{Закон доповнено статтею 56¹ згідно із Законом № 2753-VI від 02.12.2010}

Стаття 57. Перевезення пасажирів і вантажів на території України іноземними перевізниками

Перевезення пасажирів і вантажів між пунктами, розташованими на території України, транспортними засобами, що належать іноземним перевізникам, забороняється, якщо на це не було отримано дозволу центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті.

Перевезення пасажирів та вантажів з третьої країни та/або в третю країну через територію України нерезидентами забороняється без відповідного дозволу центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті.

{Статтю 57 доповнено частиною другою згідно із Законом № 4621-VI від 22.03.2012}

{Стаття 57 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5502-VI від 20.11.2012}

Стаття 58. Контроль за здійсненням міжнародних перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом

Контроль за здійсненням міжнародних перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом на території України здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті.

Функціями контролю за здійсненням міжнародних автомобільних перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом є:

контроль за виконанням перевізниками вимог міжнародних договорів України з питань міжнародних автомобільних перевезень;

контроль та оформлення дозвільних документів на міжнародні перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом;

облік автомобільних транспортних засобів, що здійснюють міжнародні перевезення пасажирів і вантажів;

контроль технічного, санітарного та екологічного стану транспортних засобів, що впливає на безпеку руху та екологічну ситуацію;

перевірка транспортно-експедиторської документації та ліцензій на здійснення міжнародних перевезень пасажирів і небезпечних вантажів автомобільним транспортом;

перевірка вагових і габаритних параметрів транспортних засобів;

контроль та нагляд за дотриманням правил перевезення небезпечних вантажів.

{Стаття 58 в редакції Закону № 5502-VI від 20.11.2012}

Стаття 59. Міжнародний автомобільний перевізник пасажирів і вантажів

Резиденти України, які здійснюють міжнародні перевезення пасажирів чи вантажів, та (або) фахівці, призначені ними відповідальними за організацію та безпеку перевезень, повинні мати документ, що засвідчує їхню кваліфікацію, вимоги до якої та порядок її підтвердження визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Вимоги до професійної кваліфікації за обсягами та рівнем підготовки мають передбачати володіння достатніми знаннями, для того щоб належним чином і ефективно займатися професійною діяльністю міжнародного автомобільного перевізника, зокрема знаннями таких предметів: комерційне і фінансове управління підприємством; технічні стандарти і операції; безпека дорожнього руху; доступ до ринків; елементи торгового, соціального і трудового, цивільного і податкового законодавства.

Вимоги до професійної кваліфікації мають бути підтверджені шляхом успішного складення обов'язкового письмового екзамену, а за необхідності й усного, що проводиться органом, установою чи організацією, призначеною центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Резиденти України, які здійснюють міжнародні перевезення пасажирів чи вантажів, повинні мати передбачену законодавством документацію та забезпечувати всі види обов'язкового страхування, передбачені законодавством України.

Нерезиденти України, які здійснюють регулярні, нерегулярні та маятникові (човникові) перевезення пасажирів у міжнародному сполученні по території України, повинні забезпечити необхідні режими праці і відпочинку водіїв, контроль стану їх здоров'я, а також контроль технічного, санітарного та екологічного стану автобуса перед виїздом на маршрут.

До міжнародних перевезень пасажирів та (чи) вантажів допускаються резиденти України, які склали обов'язковий письмовий екзамен на професійну придатність у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Право на здійснення транспортними засобами міжнародних перевезень пасажирів надається водіям, яким виповнився 21 рік.

Право на керування автобусами на міжнародних маршрутах мають водії, які останні три роки працюють водіями автобусів.

Розділ V

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПЕРЕВІЗНИКІВ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО АВТОМОБІЛЬНИЙ ТРАНСПОРТ

Стаття 60. Відповідальність за порушення законодавства про автомобільний транспорт

За порушення законодавства про автомобільний транспорт до автомобільних перевізників застосовуються адміністративно-господарські штрафи за:

{Абзац перший частини першої статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5502-VI від 20.11.2012}

безпідставну відмову від пільгового перевезення пасажирів - штраф у розмірі десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

перевезення пасажирів та вантажів за відсутності на момент проведення перевірки документів, визначених [статтями 39 і 48](#) цього Закону, - штраф у розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

{Абзац третій частини першої статті 60 в редакції Закону № 1534-IX від 03.06.2021}

експлуатацію легкового автомобіля, облаштованого як таксі, без наявності ліцензії - штраф у розмірі тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

{Абзац четвертий частини першої статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законом № 222-VIII від 02.03.2015}

стоянку легкового автомобіля, який не облаштований як таксі і не має ліцензії, та посадку пасажирів на стоянці таксі - штраф у розмірі тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

{Абзац п'ятий частини першої статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законом № 222-VIII від 02.03.2015}

виконання резидентами та/або нерезидентами України міжнародних перевезень пасажирів чи вантажів без документів, визначених [статтею 53](#) цього Закону, - штраф у розмірі двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

{Абзац шостий частини першої статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4621-VI від 22.03.2012; в редакції Закону № 1534-IX від 03.06.2021}

порушення нерезидентами вимог [статті 57](#) цього Закону - штраф у розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

{Частину першу статті 60 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4621-VI від 22.03.2012}

порушення режимів праці та відпочинку водіями транспортних засобів - штраф у розмірі двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

перевезення пасажирів на маршруті протяжністю понад 500 кілометрів одним водієм - штраф у розмірі тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

відсутність у випадках, передбачених законодавством, списку пасажирів при здійсненні міжнародного перевезення пасажирів автомобільним транспортом - штраф у розмірі десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

управління транспортними засобами при здійсненні міжнародних автомобільних перевезень без контрольних пристроїв (тахографів) реєстрації режимів праці чи відпочинку водіїв транспортних засобів чи вимкненими такими контрольними пристроями (тахографами) або без щоденних реєстраційних листків режимів праці та відпочинку - штраф у розмірі сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

здійснення водіями міжнародних автомобільних перевезень без розпізнавальних знаків держави реєстрації транспортного засобу - штраф у розмірі двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

невиконання перевізниками або їхніми представниками приписів органів державного контролю щодо усунення порушень транспортного законодавства - штраф у розмірі сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

перевищення встановлених законодавством габаритно-вагових норм від 5 відсотків до 10 відсотків включно при перевезенні неподільного вантажу без відповідного дозволу або подільного вантажу - штраф у розмірі п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

{Частина першу статті 60 доповнено абзацом чотирнадцятим згідно із Законом № 54-IX від 11.09.2019; в редакції Закону № 1534-IX від 03.06.2021}

перевищення встановлених законодавством габаритно-вагових норм понад 10 відсотків, але не більше 20 відсотків при перевезенні неподільного вантажу без відповідного дозволу або подільного вантажу - штраф у розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

{Частина першу статті 60 доповнено абзацом п'ятнадцятим згідно із Законом № 54-IX від 11.09.2019; в редакції Закону № 1534-IX від 03.06.2021}

перевищення встановлених законодавством габаритно-вагових норм понад 20 відсотків, але не більше 30 відсотків при перевезенні неподільного вантажу без відповідного дозволу або подільного вантажу - штраф у розмірі двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

{Частина першу статті 60 доповнено абзацом шістнадцятим згідно із Законом № 54-IX від 11.09.2019; в редакції Закону № 1534-IX від 03.06.2021}

перевищення встановлених законодавством габаритно-вагових норм понад 30 відсотків при перевезенні неподільного вантажу без відповідного дозволу або подільного вантажу - штраф у розмірі трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

{Частина першу статті 60 доповнено абзацом сімнадцятим згідно із Законом № 1534-IX від 03.06.2021}

Порушення законодавства про автомобільний транспорт, передбачені абзацами чотирнадцятим - сімнадцятим частини першої цієї статті, можуть зафіксуватися у автоматичному режимі в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Порядок оформлення уповноваженими посадовими особами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері безпеки на автомобільному транспорті визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері автомобільного транспорту.

{Статтю 60 доповнено новою частиною згідно із Законом № 54-IX від 11.09.2019; в редакції Закону № 1534-IX від 03.06.2021}

Випуск (впуск) з (на) території України транспортного засобу, що виконує міжнародне перевезення, на якому здійснено порушення транспортного законодавства, здійснюється тільки після надання водієм документа щодо сплати штрафу чи виконання припису органу державного контролю.

{Частина статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5288-VI від 18.09.2012, № 1534-IX від 03.06.2021}

При вчиненні однією особою двох або більше правопорушень адміністративно-господарський штраф накладається за кожне правопорушення окремо.

{Частина статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5502-VI від 20.11.2012}

Розглядати справи про накладення адміністративно-господарських штрафів за порушення, зазначені у цій статті, мають право посадові особи центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті. Постанова про застосування адміністративно-господарських штрафів є виконавчим документом.

{Частина статті 60 в редакції Закону № 5502-VI від 20.11.2012; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1534-IX від 03.06.2021}

Адміністративно-господарські штрафи стягуються відповідно до закону центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері організації примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), і зараховуються до загального фонду Державного бюджету України, крім 50 відсотків адміністративно-господарських штрафів, передбачених абзацами чотирнадцятим - сімнадцятим частини першої статті 60 цього Закону, та плати за проїзд автомобільними дорогами транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні, під час здійснення габаритно-вагового контролю, що зараховуються до державного дорожнього фонду, створеного у складі спеціального фонду Державного бюджету України.

{Статтю 60 доповнено новою частиною згідно із Законом № 5502-VI від 20.11.2012; із змінами, внесеними згідно із Законом № 54-IX від 11.09.2019; в редакції Закону № 1534-IX від 03.06.2021}

Плата за проїзд автомобільними дорогами транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні, зараховується до державного дорожнього фонду.

{Статтю 60 доповнено новою частиною згідно із Законом № 54-IX від 11.09.2019}

Порядок розгляду справи про порушення стягнення у вигляді штрафу за порушення, викладені у цій статті, та порядок оскарження постанови по справі про правопорушення визначає Кабінет Міністрів України.

{Частина статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5288-VI від 18.09.2012, № 1534-IX від 03.06.2021}

За невиконання обов'язку перевірити перед початком пасажирського міжнародного автомобільного перевезення наявність у пасажирів документів, необхідних для в'їзду до держави прямування, держав за маршрутом слідування, що призвело до перевезення чи спроби перевезення пасажирів через державний кордон України без необхідних документів, автомобільний перевізник, автомобільний самозайнятий перевізник несуть відповідальність, передбачену законом.

{Статтю 60 доповнено частиною згідно із Законом № 2753-VI від 02.12.2010}

Відмова автомобільного перевізника, автомобільного самозайнятого перевізника у міжнародному автомобільному перевезенні пасажирів, який на вимогу автомобільного перевізника, автомобільного самозайнятого перевізника не пред'явив документи, необхідні

для в'їзду до держави прямування, держав за маршрутом слідування, не тягне за собою обов'язок автомобільного перевізника, автомобільного самозайнятого перевізника відшкодувати пасажиру заподіяну у зв'язку з цим шкоду.

{Статтю 60 доповнено частиною згідно із Законом № 2753-VI від 02.12.2010}

Розділ VI ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.
2. До приведення законодавства України у відповідність із цим Законом закони та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.
3. Кабінету Міністрів України у тримісячний термін від дня набрання чинності цим Законом:
  - подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;
  - привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
  - забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їхніх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;
  - відповідно до своєї компетенції забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом.

Президент України

Л.КУЧМА

м. Київ
5 квітня 2001 року
№ 2344-III

Про автомобільний транспорт
Закон України від 05.04.2001 № 2344-III
Редакція від **23.03.2023**, підстава — [2956-IX](#)
Постійна адреса:
<https://zakon.rada.gov.ua/go/2344-14>

Законодавство України
станом на 04.06.2023
чинний

Публікації документа

- **Офіційний вісник України** від 11.05.2001 — 2001 р., № 17, стор. 50, стаття 719, код акта 18586/2001
- **Голос України** від 15.05.2001 — № 83
- **Відомості Верховної Ради України** від 01.06.2001 — 2001 р., № 22, стаття 105
- **Урядовий кур'єр** від 13.06.2001 — № 103